

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีน
ที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย

จัดทำโดย นายสาโรจน์ ธรรมรักษ์
รหัส 8005

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ปี 2559
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีน
ที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย

จัดทำโดย นายสาโรจน์ ธรรมรักษ์
รหัส 8005

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ปี 2559
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(ดร. ชีวินท์ สุขุพทธิกุล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต อู๋ม เมลานนท์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดชา ตั้งสีฟ้า)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นโยบายของจีนในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัว ยังคงเน้นปฏิรูปอย่างรอบด้าน ซึ่งแนวทางการเพิ่มศักยภาพการผลิตให้ทัดเทียมกับประเทศพัฒนาแล้วและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดแนวทางหนึ่งคือ การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการออกการลงทุนต่างประเทศตามเส้นทางเชื่อมโยงการค้าใหม่ของจีนในศตวรรษที่ 21 (one belt and one road หรือเส้นทางสายไหมใหม่) จะเป็นการย้ายกำลังผลิตและฐานการผลิตของจีนไปยังภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะหลังการเปิดประชาคมอาเซียน การลงทุนของจีนในภูมิภาคนี้เริ่มมีปริมาณเพิ่มขึ้น

การขยายตัวของการลงทุนจากจีนและการเดินทางเข้าออกของชาวจีน โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวของจีนที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาตลอด รวมทั้งจุดแข็งทางภาคเกษตรกรรมของไทยที่เป็นแหล่งผลไม้ที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวจีน แม้บางส่วนหากพิจารณาในแง่ของการลงทุนแล้วจะเป็นผลดี แต่ในทางกลับกันทำให้เกิดการแสวงประโยชน์ทางธุรกิจจนส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้ทราบถึงการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนเหล่านี้ให้ชัดเจนใน 2 ประเด็นปัญหาที่ปรากฏรายงานและมีการร้องเรียนมาตลอดคือ ทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจภาคเกษตรกรรม ซึ่งจะเป็นการศึกษาวิธีการดำเนินการของกลุ่มทุนจีนว่าใช้วิธีอะไรบ้างและสร้างความเสียหายต่อประเทศไทยมากน้อยเพียงใด

จากผลการศึกษาในทั้ง 2 ประเด็นปัญหาข้างต้นพบว่า เป็นการแสวงประโยชน์จากช่องว่างของกฎหมายไทยของกลุ่มทุนจีนและความต้องการรายได้ของคนไทยบางส่วนด้วยการว่าจ้างให้มาเป็นตัวแทนหรือ nominee ให้เข้ามาแทน และประโยชน์ที่ได้รับจะหมุนเวียนในกลุ่มทุนจีนด้วยกันเท่ากับว่าผลประโยชน์หรือผลกำไรจะไม่อยู่ในประเทศไทย เนื่องจากกลุ่มทุนจีนได้เข้ามาตั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชาวจีนด้วยกันมาใช้บริการ ฉะนั้นรายได้ต่างๆ จะหมุนเวียนอยู่ในธุรกิจของชาวจีนด้วยกัน จนส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการชาวไทย

ในธุรกิจการท่องเที่ยว การขยายตัวของนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาประเทศไทยในแต่ละปี จะส่งผลให้กลุ่มทุนจีนที่ลงทุนตั้งบริษัทท่องเที่ยวของจีน ต้องหาทางลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดด้วยการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวในทุกด้านอย่างครบวงจร ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมหรือที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก หรืออื่นๆ ซึ่งหมายถึงระหว่างที่อยู่ในประเทศไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวจากจีนจะใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เป็นของคนจีนด้วยกัน ซึ่งการดำเนินธุรกิจเหล่านี้ย่อมมีข้อจำกัดในเรื่องผู้ลงทุน จึงมีการใช้คนไทยเป็นตัวแทนอำพรางในการจดทะเบียนผู้ประกอบการ

ผลกระทบจากการเข้ามาของกลุ่มทุนจีนดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการด้านต่างๆ ของไทยต้องสูญเสียรายได้ นอกจากจะไม่เกิดการหมุนเวียนของวงเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในไทยแล้ว ยังไม่สามารถตรวจสอบวงเงินการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจีนในไทย นับเป็นความพยายามที่จะเข้ามาลงทุนแบบเบ็ดเสร็จตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ซึ่งได้มีการขยายตัวไปยังเมืองท่องเที่ยวหลักของไทยและในการใช้ไทยเป็นฐานในการทำธุรกิจเพื่อมุ่งที่จะหาประโยชน์อย่างเดียวเมื่อมีปัญหาหรือความ

เสียหายเกิดขึ้น สามารถหลบหนีไปได้ทันที จะส่งผลกระทบต่อคนไทยหรือตัวแทนอำพรางต้องรับผิดชอบ

ส่วนในธุรกิจภาคเกษตรกรรม เป็นการเข้ามารุกทางด้านเกษตรของกลุ่มทุนจีนอีกรูปแบบหนึ่งที่แสวงประโยชน์จากการมีเงินทุนจำนวนมาก ด้วยการจัดตั้งตัวแทนอำพราง หรือนominee เพื่อรับซื้อหรือกว้านซื้อผลไม้ รวมทั้งบางรายจะใช้วิธีการเช่าที่ดินเพื่อให้เกษตรกรทำสวนผลไม้ตามที่ต้องการ กรณีดังกล่าวแม้ว่าจะเกิดขึ้นมานาน โดยในระยะแรกพบอยู่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราด ในปัจจุบันมีการขยายตัวออกไปในพื้นที่ต่างๆ เช่น จังหวัดชุมพร มีการเข้ามารับซื้อทุเรียน และล่าสุดที่มีการกล่าวถึงกันมากคือ บริเวณจังหวัดชายแดน ได้แก่ ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

การดำเนินการของกลุ่มทุนจีนจะทำให้เกิดผลกระทบทำให้อำนาจต่อรองของเกษตรกรในพื้นที่ลดน้อยลง ในกรณีที่ผลไม้ที่มีการตกลงรับซื้อไว้ล่วงหน้าไม่ได้มาตรฐานทางฝ่ายจีนจะปฏิเสธการซื้อ และเมื่อมีการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจและสร้างเครือข่ายในพื้นที่ได้ระยะหนึ่งก็จะใช้วิธีดำเนินกิจการเอง แทนที่จะซื้อจากพ่อค้าไทย ที่สำคัญการเข้ามาของจีนบางรายแอบเข้ามาทำธุรกิจไม่ต้องเสียภาษี เงินได้นิติบุคคลในการส่งออกไปยังจีนจึงมีความได้เปรียบเพราะมีต้นทุนทำธุรกิจต่ำกว่า และสามารถขยายอิทธิพลด้วยการสร้างเครือข่ายกับคนในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งทำให้การทำธุรกิจได้สะดวกขึ้น

สำหรับการแก้ไขปัญหาการใช้ตัวแทนมาประกอบธุรกิจในประเทศไทยดังที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นที่จะต้องสร้างจิตสำนึกและให้ความรู้ต่อกลุ่มบุคคลที่อาจถูกเข้ามาแสวงประโยชน์ ด้วยการชี้ให้เห็นว่า แม้การดำเนินการดังกล่าวจะมีผลในทางบวกอยู่บ้าง แต่ผลเสียที่จะเกิดขึ้นมีความเสียหายที่สูงกว่าและจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย โดยใช้ให้เห็นตัวอย่างหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นให้เห็นเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างจริงจัง เพราะปัจจุบันจะมีกฎระเบียบที่สามารถใช้บังคับต่อการกระทำที่เข้าข่ายแสวงประโยชน์เหล่านี้ แต่กลับถูกปล่อยปละละเลยไม่ได้มีการใช้บังคับอย่างเข้มงวด จึงทำให้กลุ่มทุนต่างชาติยังสามารถเข้ามาแสวงประโยชน์ในประเทศไทยได้

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่อง “การขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย” เป็นความตั้งใจที่จะศึกษาหลังจากได้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ซึ่งได้ให้มีการระบุหัวข้อรายงานการศึกษาส่วนบุคคลไปพร้อมกัน ดังนั้นในโอกาสแรกจึงใคร่ขอขอบพระคุณผู้บริหารกระทรวงการต่างประเทศและสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ ที่กรุณาคัดเลือกให้เข้าอบรมในหลักสูตรที่มีคุณค่านี้อ ทำให้ได้มีโอกาสคัดเลือกหัวข้อนี้ที่กำลังเป็นปัญหาในระยะที่ผ่านมาขึ้นมาศึกษา

บุคคลที่สำคัญที่สุด 3 ท่าน ทั้ง ดร. ธีรวิทย์ สุพทุทธิกุล เอกอัครราชทูต อู๋ม เมลาลานนท์ ที่ได้ยินชื่อเสียงท่านมาตลอด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดชา ตั้งสีฟ้า ซึ่งทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ช่วยให้เห็นมุมมองที่แตกต่าง ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ จนสามารถมาเป็นรายงานการศึกษานี้ได้ จึงต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะ ดร. ธีรวิทย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโดยตรง ที่ต้องเหนี่ยวกับการปรับแก้รายงานให้อย่างละเอียดจนผ่านไปได้

นอกจากนี้ ต้องขอขอบคุณบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลงานชิ้นนี้อีก 2 ท่าน คือ คุณวาสนา เกตุจรัส และคุณวันชัย เชิดชูกอบ เจ้าหน้าที่ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ที่ได้กรุณารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายงานการศึกษาเรื่องนี้ และที่จะขาดไม่ได้คือ ขอบพระคุณผู้บริหารสำนักข่าวกรองแห่งชาติที่กรุณาพิจารณาและอนุมัติให้ผู้เขียนได้เข้ารับการศึกษานี้

สุดท้ายคงจะลืมไม่ได้ที่จะต้องขอขอบคุณ คุณชรินทร์ สายเพชร ที่ทำหน้าที่ในการประสานงานของกลุ่มและกรุณาช่วยแจ้งเตือนในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ และขอใช้โอกาสนี้ขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสถาบันเทวะวงศ์วโรปการท่านอื่นๆ เช่นกัน ที่กรุณาดูแลให้คำแนะนำ รวมทั้งอำนวยความสะดวกทางด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

สาโรจย์ ธรรมรักษ์

สิงหาคม 2559

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ของการศึกษา	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดทฤษฎี	6
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	13
บทที่ 3 ผลการศึกษา	15
3.1 เป้าหมายของเงินที่เข้ามาลงทุนในไทย	15
3.2 กลุ่มทุนเงินในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจภาคเกษตรกรรม	16
3.3 การรับมือของภาครัฐไทย	24
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	29
4.1 สรุปผลการศึกษา	29
4.2 ข้อเสนอแนะ	30
บรรณานุกรม	33
ประวัติผู้เขียน	35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาและความสำคัญของการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศไทย เป็นผลมาจากประเด็นที่เกี่ยวข้อง 3 ประเด็น ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์และนโยบายของจีนเอง นโยบายของประเทศไทย และความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนที่ใกล้ชิดกันระหว่างไทยกับจีน โดยในส่วนของจีน ในระยะ 1-2 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าเศรษฐกิจของจีนจะมีอัตราการเติบโตที่ชะลอตัว แต่รัฐบาลจีนยังเชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจของจีนจะยังมีเสถียรภาพ โดยมีนโยบายที่จะผลักดันเศรษฐกิจให้ขยายตัวให้อยู่ในระดับปานกลาง-สูง ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นระดับการเจริญเติบโตที่จะช่วยผลักดันการปฏิรูปและพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ซึ่งการลงทุนและการส่งออกจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว ขณะที่การปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยส่งเสริมให้การบริโภคภายในมีความสำคัญมากขึ้นในการกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ ในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ จีนเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน ให้เกิดความสมดุล และเน้นการเติบโตเชิงคุณภาพ โดยมุ่งไปสู่การเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากที่เน้นภาคการผลิตและการส่งออกเป็นการส่งเสริมภาคบริการและการบริโภคภายใน ไม่เน้นการเติบโตเชิงปริมาณ และเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน¹

ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ “Made in China 2025”² เป็นแนวทางการเพิ่มศักยภาพการผลิตให้ทัดเทียมกับประเทศพัฒนาแล้วและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การผลิตเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (green manufacturing) และการผลิตสินค้าเพื่อสร้างชื่อเสียงของสินค้าให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก โดยมีเป้าหมายที่จะเป็นพลังการผลิตของโลก (world manufacturing power) ภายในปี 2568 และต้องการให้จีนเป็นที่รู้จักในชื่อ “Created in China” เพื่อยกระดับสินค้าจีนไปสู่ระดับบนมากขึ้น

ที่สำคัญนโยบายของรัฐบาลจีนที่รัฐบาลสนับสนุนให้ผู้ประกอบการออกมาลงทุนต่างประเทศตามเส้นทางเชื่อมโยงการค้าใหม่ของจีนในศตวรรษที่ 21³ (one belt and one road หรือเส้นทางสายไหมใหม่) ซึ่งไทยเป็นเส้นทางหนึ่ง การเกิดเส้นทางสายไหมนี้จึงมีเหตุผล 3 ประการ

¹ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และแนวทางแก้ไข, 2558.

² เรื่องเดียวกัน.

³ ปรารภนา คงนาค, นโยบาย เส้นทางสายไหมในยุคศตวรรษที่ 21 (One Belt and One Road) (กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558).

คือ 1) เหตุผลทางการเมืองเป็นการส่งสัญญาณว่าจีนต้องการสันติภาพ เปิดกว้าง และต้องการหยิบยื่นโอกาสการพัฒนาให้กับเอเชียและโลก 2) เหตุผลทางเศรษฐกิจ โดยโครงการลงทุนขนาดใหญ่ จะเป็นการย้ายกำลังผลิตและฐานการผลิตของจีนไปยังภูมิภาคต่างๆ 3) เหตุผลทางด้านสังคมและวัฒนธรรม จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในระดับประชาชนตามเส้นทางสายไหม

นอกจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนแล้ว ในส่วนของนโยบายของรัฐบาลไทย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ยืนยันในระหว่างที่ นายหยาง จิง (Yang Jing) มন্ত্রীแห่งรัฐ สาธารณรัฐประชาชนจีน (เทียบเท่ารองนายกรัฐมนตรี) เดินทางเยือนไทยและเข้าเยี่ยมคารวะ พล.อ. ประยุทธ์ ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ว่า รัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับจีน เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนทั้งสองประเทศ โดยมีการขยายความร่วมมือในด้านต่างๆ ซึ่งจะสร้างความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงของไทยและจีนและของภูมิภาคโดยรวม ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนที่ใกล้ชิดกันในรัฐบาลปัจจุบันสะท้อนได้จากจีนเป็นประเทศแรกๆ ที่มีท่าทีเชิงยอมรับการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งมี พล.อ.ประยุทธ์ เป็นหัวหน้าคณะ ยึดอำนาจจากรัฐบาล ซึ่งคณะธุรกิจจีนยังเป็นภาคเอกชนต่างชาติ กลุ่มแรกๆ ที่ขอเข้าพบ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อหารือถึงแนวทางการเสริมสร้างความมั่นใจด้านการค้าการลงทุน ซึ่งหัวหน้าคสช. ได้ย้ำถึงการส่งเสริมการเข้ามาลงทุนในไทย และย้ำว่าการเข้ามาลงทุนในไทยต้องมีผลประโยชน์ตอบแทนให้ประเทศไทยให้มากที่สุด ควรเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบในประเทศไทย โดยเฉพาะด้านเกษตร เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ต้องดำเนินการอย่างเต็มที่เพื่อลดมลภาวะที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีนักธุรกิจจีนเข้ามาลงทุนในอาเซียนมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งมีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค จุดเด่นในดึงดูดการลงทุนของไทยอย่างแรกคือ นโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลที่สนับสนุนให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน และให้สิทธิประโยชน์ที่ดึงดูดใจคือ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลใน 8 ปีแรก และหลังจาก 8 ปีก็จะเก็บภาษีเพียงครึ่งหนึ่ง รวมถึงต่างชาติยังสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 หากลงทุนเพื่อผลิตส่งออก และหากลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมก็สามารถถือครองที่ดินได้เต็มร้อยละ 100

1.1.1 เป้าหมายการเข้ามาลงทุนในไทยของธุรกิจจีน

เป้าหมายของจีนที่เข้ามาลงทุนในไทยเพื่อใช้ไทยเป็นตลาด รวมถึงเป็นฐานการผลิตส่งออกไปยังประเทศแถบอาเซียน รวมถึงส่งสินค้ากลับไปจำหน่ายในจีน เพราะสินค้าหลายอย่างผลิตในไทยมีต้นทุนถูกกว่า และยังมีเป้าหมายใช้ฐานการผลิตในไทยส่งออกสินค้าไปยุโรปและอเมริกาที่สินค้าบางประเภทของจีนถูกกีดกันหากส่งออกไปจากจีนโดยตรง ซึ่งตามข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ จีนทำการสำรวจมาทั่วโลกในปี 2557 พบว่าหลายชาติมีแนวโน้มจะกีดกันสินค้าจีน ทำให้จีนเสียโอกาสในการเข้าไปทำตลาดค่อนข้างมาก⁴

ประเทศไทยจึงเป็นเป้าหมายหนึ่งที่กลุ่มทุนจีนเข้ามาขยายบทบาทในลักษณะของการใช้ตัวแทนหรือนอมินี (nominee) ในการดำเนินการธุรกิจบางประเภท ซึ่งปัจจุบันธุรกิจที่กลุ่มทุนจีน

⁴ “การค้าลงทุนไทย-จีนปี 59 มุมมอง ‘อู๋ จื้อ อี้’ นับวันยิ่งโต,” ฐานเศรษฐกิจ (3-6 มกราคม 2559).

เหล่านี้เข้าไปแสวงประโยชน์และปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนมี 2 ประเภทธุรกิจ ได้แก่ ทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการรุกเข้ามาเช่าที่ดินปลูกพืชผลไม้หรือกว้านซื้อผลผลิต และทางด้านการท่องเที่ยวที่มีการใช้โอกาสที่มีนักท่องเที่ยวจีนเป็นจำนวนมากเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และมีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ทำให้หน่วยงานของไทยมีการประเมินสถานการณ์และแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางว่าอาจจะทำให้ประเทศไทยและประชาชนไทยต้องเสียประโยชน์

จากสภาพปัญหาข้างต้น หากพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้น จำเป็นต้องศึกษาและหาคำตอบให้ได้ชัดเจนว่า นโยบายของทั้งสองประเทศและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน รวมทั้งการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และศักยภาพของประเทศไทยจะกลายเป็นปัจจัยเกื้อหนุนหรือดึงดูดให้กลุ่มทุนของจีนขยายตัวเข้ามาลงทุนในประเทศไทยอย่างไร การดำเนินการของกลุ่มทุนจีนจะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อเศรษฐกิจของไทยและผลกระทบที่มีต่อประชาชนไทยในอนาคต รวมทั้งการศึกษาแนวทางการรับมือของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องของไทยในช่วงที่ผ่านมาว่ามีการดำเนินการมากน้อยเพียงใด และจนถึงสถานการณ์ปัจจุบันควรมีการปรับมาตรการรับมือหรือไม่อย่างไร ซึ่งหากมีผลการศึกษาพบว่าผลกระทบในทางลบจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาก่อนที่จะขยายตัวไปมากกว่านี้ นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลที่จะมีข้อมูลเพียงพอและชัดเจนนำไปตัดสินใจและกำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.1.2 คำถามการศึกษา

- 1) การขยายตัวของกลุ่มทุนจีนในไทยมีวิธีการและรูปแบบอย่างไร ผ่านทางช่องทางใดบ้าง
- 2) การขยายตัวดังกล่าวในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว หรือมีคฤหาสน์อย่างไร
- 3) ในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐของไทยได้มีแนวทางหรือมาตรการแก้ไขปัญหานี้หรือไม่อย่างไร และควรปรับปรุงแนวทางหรือมีมาตรการอย่างไร

1.1.3 สมมติฐานการศึกษา

- 1) วิธีการขยายตัวของกลุ่มทุนจีนในไทยจะใช้วิธีการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเข้าไปแสวงประโยชน์ในด้านใด เช่น ด้านเกษตรกรรมจะใช้วิธีการใช้นอมีนเข้าไปเช่าหรือซื้อที่ดินในการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ หรือการท่องเที่ยวใช้บริการในเครือข่ายของชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทย
- 2) การดำเนินการของกลุ่มทุนจีนเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มอาชีพ 2 กลุ่ม ได้แก่ ผลกระทบต่อกลุ่มเกษตรกรของไทยบางส่วน ที่ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้เพราะผลผลิตมีคุณภาพด้อยกว่าของกลุ่มทุนจากจีน เนื่องจากยังขาดเทคโนโลยีและความรู้ที่ทันสมัย และผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไทยที่อาจจะไม่ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่จากนักท่องเที่ยวจีนที่เข้ามาท่องเที่ยวในไทย เพราะเมื่อเข้ามาแล้วจะใช้บริการเฉพาะในส่วนที่ชาวจีนเป็นเจ้าของธุรกิจเท่านั้น
- 3) หน่วยงานภาครัฐอาจยังไม่มีมาตรการที่เหมาะสมในการดำเนินการต่อกลุ่มทุนจีนเนื่องจากผลกระทบจำกัดอยู่เพียงเฉพาะในกลุ่มธุรกิจนั้นๆ จึงทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวจีนยังสามารถ

ดำเนินการจนถึงปัจจุบัน ขณะที่ทางด้านเกษตรกรรมยังมีเกษตรกรบางส่วนได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ การดำเนินการแก้ปัญหาของภาครัฐในปัจจุบันอาจยังเป็นเพียงการตรวจสอบและเก็บข้อมูลระดับพื้นที่ เพื่อพิจารณามาตรการกำกับดูแล ดังนั้น จึงต้องหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้ธุรกิจของไทยได้รับประโยชน์

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการ การขยายอิทธิพลหรือบทบาทของกลุ่มทุนจีนที่เกิดขึ้นในประเทศไทยว่ามีการดำเนินการอย่างไรและได้ขยายตัวไปมากน้อยเพียงใด

1.2.2 เพื่อศึกษาและตรวจสอบผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผลประโยชน์ของประเทศไทยทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ โดยเฉพาะประชาชนไทยที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วนที่กลุ่มทุนจีนเข้ามาจะได้รับความเดือดร้อนมากน้อยเพียงใด

1.2.3 เพื่อหาแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหา และเตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษาและระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยจะเน้นที่ผลกระทบทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเชื่อว่าการเข้ามาลงทุนไม่ว่าของประเทศใดจะมุ่งไปที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจของไทยโดยรวมและต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสมต่อไป

ปัจจุบันเท่าที่ปรากฏข้อมูลการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและประชาชนไทย ซึ่งจะใช้เป็นเป้าหมายการศึกษามี 2 ส่วน ประกอบด้วย ทางด้านเกษตรกรรม ปรากฏรายงานการเข้ามาปลูกพืชเพื่อส่งออกและการกว้านซื้อผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีการประเมินว่าการเข้ามาขยายบทบาททางด้านนี้เป็นไปอย่างกว้างขวางน่าจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่และประชาชนทั่วไป และอีกด้านเป็นด้านการท่องเที่ยว มีรายงานว่าแม้ว่านักท่องเที่ยวของจีนจะเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมากแต่ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากนักท่องเที่ยวจีนมีไม่มาก

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาการขยายตัวของกลุ่มทุนจีนในไทยมีวิธีการและรูปแบบอย่างไร ผ่านช่องทางใดบ้าง และสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างไรทั้งทางบวกและทางลบ โดยเฉพาะต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละภาคส่วน ทั้งกลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และประชาชนไทยโดยรวม นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องว่า เคยมีนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านี้หรือไม่และควรต้องปรับปรุงอย่างไร รวมทั้งกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 ขอบเขตระยะเวลา

ช่วงระยะเวลาการศึกษาจะอยู่ภายในช่วงตั้งแต่รัฐบาลปัจจุบันซึ่งมี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เข้าบริหารประเทศเมื่อปี 2557 และได้มีการกำหนดนโยบายและ

มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาทางแก้ไขปัญหาการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีน โดยเฉพาะการเข้ามาแสวงประโยชน์ทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยว หลังจากที่ได้มีการปล่อยทิ้งปัญหานี้มาเป็นเวลานาน และธุรกิจด้านเกษตรกรรมที่กำลังเป็นปัญหา

1.3.3 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาในเรื่องนี้จะเป็นการศึกษาจากเอกสารทั้งเอกสารจากแหล่งข้อมูลเปิดทั่วไป เอกสารวิจัย นอกจากนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องในขั้นต้นจะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคงในแต่ละพื้นที่ในการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารและรวบรวมข้อเท็จจริง เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้ง การใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว ขณะเดียวกันใช้ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการผลิตข่าวกรอง เอกสารประกอบการประชุมคณะรัฐมนตรี ในการประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์เพื่อหาทางแก้ไขปัญห

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

1.4.1 ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงการขยายตัวของกลุ่มทุนจีนในไทยว่ามีวิธีการและรูปแบบอย่างไร ผ่านช่องทางใดบ้าง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงจุดอ่อนที่เป็นโอกาสให้กลุ่มทุนจีนเข้ามาแสวงประโยชน์ รวมถึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการขยายบทบาทหรือเข้ามาแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มทุนจีน โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งทำให้ทราบว่ากลุ่มบุคคลกลุ่มใดบ้างจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว

1.4.3 การศึกษาจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมากำหนดเป็นแนวทางและมาตรการในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยลดความเสียหาย และนำเสนอต่อรัฐบาลหรือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการป้องกัน และมาตรการแก้ไขปัญห

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาประเด็นปัญหาที่กำหนดมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลายทฤษฎี เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของสถานการณ์ด้านต่างๆ ในภาวะที่โลกไร้พรมแดนที่การเชื่อมโยงโลกให้ถึงกันโดยง่าย เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศที่ต้องแสวงหาประโยชน์ที่ดีกว่า และแนวคิดการขยายบทบาทหรืออิทธิพลของประเทศเป้าหมาย และที่สำคัญคือนโยบายด้านความมั่นคงที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 ทฤษฎีโลกาภิวัตน์ (globalization theory)

โลกาภิวัตน์ หมายถึง การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใดสามารถรับรู้หรือได้รับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน รวมไปถึงการบูรณาการและการรวมกลุ่มระหว่างประเทศ โดยกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้โลกไร้พรมแดนนำสังคมโลกก้าวเข้าสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรม ซึ่งเครื่องมือสำคัญ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยในการพัฒนาและการติดต่อสื่อสารในด้านต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ มีส่วนสำคัญที่ทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปจากเดิม ประชาชนจะให้ความสนใจที่ระบบเศรษฐกิจแบบระบบทุนนิยม จนทำให้มองข้ามความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมขึ้นมา และทำให้วัฒนธรรมที่ฝังงมในสังคมที่ถูกมองว่าไม่ทันสมัยถูกแทนที่และเลือนหายไปในที่สุด

นอกจากนี้ กระแสโลกาภิวัตน์ยังส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองของสังคม โดยเฉพาะวิธีคิดและการบริหารจัดการที่อยู่กับวัฒนธรรมตะวันตก โดยไม่ได้คำนึงถึงสภาพท้องถิ่นของตน ดังนั้น จึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลทั้งด้านบวกและลบต่อสังคม เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

บทนิยามของคำว่าโลกาภิวัตน์ในแต่ละมิติจะมีความหมายแตกต่างกันไป แม้จะมีความแตกต่างกัน แต่โลกาภิวัตน์ยังมีจุดเชื่อมกันในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้การติดต่อถึงกันสามารถทำได้ ซึ่งมีความหมายในมิติต่างๆ แต่ที่นำมาเป็นแนวทาง มีดังต่อไปนี้

1) ความหมายในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มิติดังกล่าวถึงโลกาภิวัตน์ในแง่ของความสัมพันธ์ข้ามพรมแดน⁵ หรือ Transnationalism ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่คนหลายกลุ่มติดต่อเชื่อมโยงผ่านความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ซึ่งมีได้จำกัดอยู่ภายใน

⁵ นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ, คำศัพท์ทางมานุษยวิทยา หัวข้ออิสระ : การข้ามพรมแดนรัฐชาติ, 2557.

ดินแดนของรัฐชาติใด แต่ติดต่อเชื่อมโยงข้ามอาณาเขตของรัฐชาติสมัยใหม่ อาศัยเทคโนโลยีสื่อสารเข้ามาช่วยในการติดต่อสัมพันธ์ ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วมากขึ้น เน้นถึงความเจริญเติบโตของการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ โลกาภิวัตน์นักคิดที่ให้ความหมายในลักษณะนี้ไว้ คือ Paul Hirst และ Grahame Thompson โดยเสนอว่า โลกาภิวัตน์ คือ กระแสไหลเวียนของการค้าและการลงทุนขนาดใหญ่ระหว่างประเทศต่างๆ⁶ ที่กำลังเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังนำไปสู่ความเคลื่อนไหวขนาดใหญ่ ทั้งของคน ข้อมูลข่าวสาร และแนวความคิดต่างๆ

2) ความหมายในมิติของความเป็นเสรีนิยม ซึ่งปัจจุบันมีแนวคิดเสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) เป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจที่รัฐและทุนจะบูรณาการร่วมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสร้างช่องทางการตลาดใหม่ๆ ขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการเปิดการค้าเสรี ฯลฯ ซึ่งเสรีนิยมใหม่จะวางฐานคิดอยู่ 4 ฐาน คือ

(1) ความสัมพันธ์ทุกอย่างถูกวางอยู่บนกลไกตลาด

(2) การผ่อนปรนระเบียบกฎหมายเพื่อให้กลุ่มทุนสามารถที่จะ เคลื่อนย้ายเข้าออกในระบบได้อย่างคล่องตัว ซึ่งรวมถึงการเปิดเสรีทางการค้าโดยไม่มีการเก็บภาษีศุลกากรและการกีดกันทางการค้า ทั้งโดยรัฐบาลด้วยกันและระหว่างบริษัทที่ทำการค้าระหว่างกัน รวมถึงการลดค่าธรรมเนียมการค้าที่เกี่ยวข้อง

(3) การตัดงบประมาณบางส่วนซึ่งเป็นภาระของรัฐบาลเพื่อให้ผู้รับบริการหรือประชาชนเป็นผู้แบกรับในส่วนนี้แทน

(4) การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ดังนั้น ความหมายของโลกาภิวัตน์ในมิตินี้คือการให้ความหมายที่เป็นกระบวนการกำจัดข้อจำกัดต่างๆ ที่รัฐสร้างขึ้นในการเคลื่อนไหวเรื่องต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างเศรษฐกิจโลกที่ไร้พรมแดนและมีความเสรีมากขึ้น ซึ่งโลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการผนวกรวมเศรษฐกิจระหว่างประเทศในมุมมองนี้จะเห็นได้จากการลดข้อจำกัดทางการค้าต่างๆ เช่น ระบบภาษีศุลกากร กฎระเบียบต่างๆ

3) ความหมายในมิติของการทำให้สังคมโลกเป็นสากล⁷ มีนักคิดที่ให้ความหมายไว้คือ Oliver Reiser และ Blodwen Dawies ซึ่งเชื่อว่าในอนาคตการผนวกรวมกันทางวัฒนธรรมของโลก ซึ่งความหมายของโลกาภิวัตน์ จึงเป็นเรื่องของทั่วโลกที่คนทุกภาคส่วนในโลกสามารถรับรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน มีกระบวนการของการแพร่กระจายสิ่งต่างๆ ที่หลากหลายไปสู่ประชาชนในทุกส่วนของโลก

ผลกระทบที่สำคัญประการหนึ่งของโลกาภิวัตน์ต่อระบบเศรษฐกิจ คือ การเพิ่มการแข่งขันที่มากและรุนแรงขึ้นในเวทีการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังทำให้ปัจจัยต่างๆ ที่เดิมไม่ถือว่าเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ เข้ามามีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เช่น ความคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาล (good governance) ความคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อส่วนรวมของ

⁶ Paul Hirst & Grahame Thompson. The Future of Globalization, 2002.

⁷ Oliver Reiser & Blodwen Dawies, Planetary democracy : an introduction to scientific humanism and applied semantics, 1944.

ภาคธุรกิจ (corporate accountability) รวมถึงการให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิตสินค้า และการดูแลสิทธิของแรงงาน เป็นต้น

โลกาภิวัตน์ในภาพรวมเป็นกระแสที่สังคมโลกมีลักษณะเชื่อมโยงกัน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม นับเป็นระบบสังคมสมัยใหม่ ที่เป็นเหมือนสังคมโลกที่มีความใกล้ชิดกันเหมือนเป็นชุมชน/บ้านหลังเดียว อย่างไรก็ตาม กระแส โลกาภิวัตน์นำไปสู่ปัญหาเช่นเดียวกัน เนื่องจากการที่พยายามทำให้สังคม/ชุมชนต่างๆ มีความใกล้เคียงกัน เป็นการมองข้ามความหลากหลายของสังคม และเกิดความไม่สมดุลทางวัฒนธรรมขึ้น จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า โลกาภิวัตน์ มีทั้งผลดีและผลเสียขึ้นอยู่กับการประยุกต์ใช้กันอย่างไ้ให้เกิดประโยชน์

2.1.2 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ (international trade theory)

การค้าระหว่างประเทศคือ กิจกรรมที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยน (exchange) สินค้าและบริการระหว่างประเทศอาจเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของกันโดยตรง (barter system) หรือการค้าโดยใช้เงินเป็นสื่อกลางทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน วิทยาการ และเทคโนโลยีระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศจะต้องมีการตกลงว่าจะใช้เงินสกุลใดในการค้าแล้วจึงมีการแลกเปลี่ยนเงินตามอัตราการแลกเปลี่ยนของสกุลที่ตกลงกันแล้วจึงนำมาชำระค่าสินค้าตามที่ตกลงกัน

สาเหตุที่ต้องมีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นเนื่องจาก

1) ขาดวัตถุดิบในประเทศ เนื่องจากแต่ละประเทศมีทรัพยากรที่ไม่เหมือนกันในกรณี ประเทศที่ขาดวัตถุดิบสำหรับใช้เป็นปัจจัยการผลิตจึงจำเป็นต้องซื้อวัตถุดิบจากประเทศอื่นมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้านั้น

2) จำนวนของพลเมือง ในกรณีที่ประเทศมีพลเมืองหนาแน่นและผลผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนรัฐบาลจำเป็นต้องสั่งซื้อสินค้าจากประเทศอื่นเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ

3) การเลียนแบบการบริโภค (demonstration effect) ประเทศที่มีมาตรฐานการครองชีพสูงยิ่งประชาชนมีรายได้มากขึ้นก็ต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสูงและสินค้าฟุ่มเฟือยมากขึ้นด้วย ทำให้ต้องมีการนำเข้าสินค้าบางชนิดจากต่างประเทศ

4) การประกอบอุตสาหกรรม ถ้าประเทศมีอุตสาหกรรมมากขึ้นก็จะมี การนำเข้าปัจจัยการผลิตมากขึ้นตามไปด้วย เช่น ประเทศไทยต้องมีการนำเข้าชิ้นส่วนอะไหล่เครื่องยนต์เพื่อประกอบขายภายในประเทศและส่งออก ซึ่งปัจจุบันเป็นการจัดการแบบห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ที่จะมีจุดเริ่มต้นของโซ่มักจะมาจากทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านกระบวนการแปรรูปโดยมนุษย์ผ่านกระบวนการสกัดและการผลิตที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อโครงสร้าง, การประกอบ หรือการรวมเข้าด้วยกัน ก่อนจะถูกส่งไปยังโกดัง หรือคลังวัสดุ โดยทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย ปริมาณของสินค้าก็จะลดลงทุกๆ ครั้ง และไกลกว่าจุดกำเนิดของมัน และท้ายที่สุดก็ถูกส่งไปถึงมือผู้บริโภค โดยการแลกเปลี่ยน ปัจจุบันได้เกิดบริษัทประเภทบริษัทลูก ที่แยกออกมาเป็นเอกเทศจากบริษัทแม่ มีจุดประสงค์ในการสรรหาทรัพยากรมาป้อนให้บริษัทแม่

ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศคู่ค้า ซึ่งในการผลิตสินค้า ประเทศคู่ค้ามีโอกาสเลือกผลิตสินค้าที่ถนัดและชำนาญ ทำให้

ประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าดีขึ้น การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ขณะที่ในการบริโภค ทำให้ประชากรทั่วโลกมีโอกาสได้บริโภคสินค้าที่ไม่สามารถผลิตเองได้และได้รับความพอใจจากการบริโภคเต็มที่ และทำให้เกิดการกระจายวิทยาการใหม่ๆ ไปทั่วโลก การพัฒนาเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการบริหาร การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งจะช่วยให้การกระจายรายได้ดีขึ้น

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศมีหลายทฤษฎี โดยมีปัจจัยที่นำมาศึกษาแตกต่างกันที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิก (classic theory) ทฤษฎีนี้แรงงานจะเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการกำหนดมูลค่าของสินค้า ทฤษฎีที่น่าสนใจคือ ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเด็ดขาดและทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ซึ่งทั้งสองทฤษฎีจะทำการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของแต่ละประเทศ และเลือกผลิตในสินค้าที่ประเทศของตนมีความได้เปรียบในการผลิตมากกว่า หรือประเทศจะเลือกผลิตสินค้าที่ตนถนัดโดยเปรียบเทียบระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนจะมีขอบเขตอยู่ระหว่างปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ โดยเปรียบเทียบของประเทศทั้งสอง

2) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยนีโอคลาสสิก (neo-classic theory) เป็นการนำทฤษฎีในสมัยคลาสสิกมาปรับปรุงแก้ไข ทฤษฎีที่น่าสนใจคือ ทฤษฎีการค้าแบบต้นทุนค่าเสียโอกาส (opportunity cost) โดยต้นทุนค่าเสียโอกาสจะถูกนำมาเป็นหลักในการพิจารณาเนื่องจากต้นทุนค่าเสียโอกาสในการผลิตสินค้าในแต่ละประเทศสามารถวัดได้จากมูลค่าสูงสุดของสินค้าอื่นที่ประเทศนั้นไม่ได้ผลิต ดังนั้น ประเทศจะได้รับประโยชน์ที่สามารถระบายสินค้าที่ผลิตได้มากและซื้อสินค้าที่ตนผลิตได้ไม่พอกับการบริโภคเข้าประเทศ และทฤษฎีการค้าที่พิจารณาปริมาณทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้แนวคิดเส้นความเป็นไปได้ในการผลิต ซึ่งในประเทศต่างๆ จะแตกต่างกันไปตามปริมาณทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่ในประเทศ

3) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (modern theory) นักเศรษฐศาสตร์ได้ศึกษาและแก้ไขปรับปรุงทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิกโดยเพิ่มข้อสมมุติฐานในการพิจารณา คือ มีปัจจัยการผลิตหลายชนิด การทดแทนกันของปัจจัยไม่สมบูรณ์ การโยกย้ายปัจจัยการผลิตจะเกิดต้นทุนเพิ่ม และมีต้นทุนค่าเสียโอกาสเกิดขึ้น การโยกย้ายปัจจัยการผลิตแยกได้ 3 ลักษณะ คือ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนเพิ่มขึ้น และต้นทุนลดลง

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกเป็นงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ทำการศึกษา ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในด้านต่างๆ ทางด้านการค้าการลงทุนของจีนที่มีการศึกษาไว้บ้างแล้ว และอีกส่วนเป็นส่วนของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ทำการศึกษา ทั้งในส่วนของจีนและไทย

2.2.1 มังกรหลากสี : การขยายอิทธิพลเหนือดินแดนและพันธกิจเผยแผ่อารยธรรมในอุษาคเนย์⁸

ยศ สันตสมบัติ ได้ศึกษาถึงบทบาทของจีน โดยชี้ให้เห็นว่า ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจีนมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของโลก โดยได้ขยายการลงทุนและการค้าไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของพ่อค้าแม่ค้าและแรงงานอพยพชาวจีนเข้ามาในภูมิภาคนี้เป็นจำนวนมาก โดยเน้นประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของจีนในการเสริมสร้างความเจริญและอารยธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในเมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย ซึ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้จีนกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลก ทำให้จีนกลายเป็นผู้เล่นสำคัญบนเวทีโลกและเวทีภูมิภาค จีนกับลุ่มน้ำโขงมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจอย่างแนบแน่น อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนมาพร้อมกับปัญหาสภาพแวดล้อมจากการแสวงหาความมั่นคงทางพลังงานและวัตถุดิบในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก กลายเป็นประเด็นปัญหาท้าทายใหม่ๆ ให้แก่ประเทศเล็กๆ ในลุ่มแม่น้ำโขง

2.2.2 ทูนมังกร รุกบุกไทย ชูขอนแก่น เส้นทางค้า "อาเซียนจีน"⁹

รายงานเรื่องนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์การลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียนของกลุ่มทุนจีน สำหรับในไทย นอกจากอาชีพเกษตรกรที่เป็นอาชีพสงวนสำหรับคนไทยมีการรุกเข้ามาปลูกยางพารา ทำเกษตรของนายทุนจีนในไทยที่มีมาอย่างต่อเนื่องแล้ว ในส่วนของภาคการผลิต ภาคการพัฒนอสั่งหาริมทรัพย์ และค้าปลีก ยังเห็นความพยายามเคลื่อนตัวของทุนจีน ทั้งที่ประสบความสำเร็จ และล้มเหลว ทั้งนี้ การที่จีนมุ่งมาทางอาเซียน เพราะว่าตลาดในภูมิภาคนี้กำลังเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย และจะกลายเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของจีนเช่นเดียวกับญี่ปุ่นที่ใช้อาเซียนเป็นฐานผลิต ทุกวันนี้จีนกำลังเดินตามรอยญี่ปุ่น ใช้การแก้ปัญหาเศรษฐกิจในแนวทางเดียวกัน ตอนนี้นักลงทุนที่มีฐานะมีมากขึ้น นักลงทุนจึงหาแหล่งลงทุนแห่งใหม่นอกประเทศ อาเซียนจึงเป็นตัวแปรสำคัญของจีน

นอกจากนี้จากการที่ไทย ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม กัมพูชา และจีน มีโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุนอุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ ร่วมกัน โดยจังหวัดขอนแก่น ได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลวงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ทั้งด้านการบิน ทางรถยนต์ รถไฟ และศูนย์กระจายสินค้า ท่าเลที่ตั้งยังอยู่ "กึ่งกลาง" ของเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางถนนหมายเลข 9 (R9)

⁸ ยศ สันตสมบัติ, มังกรหลากสี : การขยายอิทธิพลเหนือดินแดนและพันธกิจเผยแผ่อารยธรรมในอุษาคเนย์ (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2556).

⁹ "ทูนมังกร รุกบุกไทย ชูขอนแก่น เส้นทางค้า "อาเซียนจีน", BIZWEEKONLINE (2556).

2.2.3 ค้าปลีกจีน : โอกาสหรืออุปสรรคที่ควรจับตาของไทย ?¹⁰

เป็นรายงานการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่า ธุรกิจการค้าปลีกในจีนกำลังมีการแข่งขันอย่างเข้มข้นและเติบโตแบบก้าวกระโดดนอกจากความต้องการของผู้บริโภคชาวจีนที่เพิ่มอย่างต่อเนื่องแล้ว ความต้องการบริโภคของลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติที่ทำงานหรือเดินทางมาท่องเที่ยวในจีนยังเพิ่มขึ้น ชาวจีนในระดับกลางจะให้ความสำคัญกับชื่อเสียงและคุณภาพการให้บริการของร้านค้าปลีก อีกทั้งให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้า ปัจจุบันธุรกิจค้าปลีกจากจีนเริ่มรุกออกไปยังตลาดต่างประเทศมากขึ้น เช่น สเปน, ลาว ที่กลุ่มทุนจีนได้สัมปทานพื้นที่บางส่วนของเมืองบ่อเต็นติดชายแดนจีน โดยลงทุนพัฒนาเป็นโรงแรม บ่อนกาสิโน และร้านค้าจำนวนมาก เพื่อทำหน้าที่จำหน่ายสินค้าจากจีน

ผู้ประกอบการไทยควรเตรียมรับมือกับการเคลื่อนตัวของธุรกิจค้าปลีกจากจีน โดยไม่เป็นเป้าimingให้ทุนจีนเขามารุกตลาดไทยเพียงฝ่ายเดียว นอกจากการพัฒนาคุณภาพการบริการของคนไทยแล้ว ผู้ประกอบการจีนอาจเปลี่ยนบทบาทเป็นฝ่ายรุกเข้าไปลงทุนในจีนด้วย

2.2.4 คลื่นลูกที่สี่: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการย้ายถิ่นของชาวจีนยุคใหม่¹¹

การศึกษาเรื่องนี้ได้ศึกษาการเคลื่อนย้ายถิ่นของชาวจีนในช่วงที่ผ่านมา โดยพบว่า ชาวจีนได้อพยพไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนก่อให้เกิดชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลจำนวนมากทั่วโลก ซึ่งภูมิภาคที่ชาวจีนเดินทางไปตั้งถิ่นฐานมากที่สุดคือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่การอพยพดังกล่าวได้หยุดชะงักลงภายหลังการปฏิวัติในประเทศจีน จนเมื่อจีนเริ่มปฏิรูปทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ชาวจีนรุ่นใหม่จึงเริ่มเดินทางไปประกอบอาชีพและตั้งถิ่นฐานในต่างประเทศอีกวาระหนึ่งซึ่งถือเป็นการย้ายถิ่นระลอกที่สี่ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน บทความนี้จะวิเคราะห์ถึงการย้ายถิ่นของชาวจีนรุ่นใหม่ซึ่งมีความแตกต่างหลายประการกับการย้ายถิ่นของชาวจีนในอดีต ทั้งในด้านคุณลักษณะและพื้นเพของผู้ย้ายถิ่น รูปแบบและเป้าหมายในการตั้งถิ่นฐาน ตลอดจนการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตของชาวจีนโพ้นทะเลรุ่นใหม่ โดยจำนวนชาวจีนที่ย้ายถิ่นเข้ามายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รุ่นใหม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจนมีจำนวนกว่าสองล้านคนในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ใกล้ชิดกันระหว่างกัน โดยชาวจีนรุ่นใหม่เหล่านี้มีความผูกพันและอัตตลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับประเทศจีนค่อนข้างมาก คนเหล่านี้มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานบ่อยครั้ง และมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประเทศที่ตนอาศัยอยู่น้อยกว่าชาวจีนโพ้นทะเลในอดีต อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้จะมีส่วนที่ใกล้เคียงกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ยังมีส่วนที่แตกต่างบ้างเพราะไม่ใช่เฉพาะเพียงการวิเคราะห์จากการใช้ทฤษฎีหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่เป็นการหาข้อมูลที่เจาะลึกเพื่อตอบคำถามถึงวิธีการและรูปแบบที่กลุ่มทุนจีนนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจจนส่งผลกระทบต่อประเทศไทย นอกจากนี้ เมื่อได้ข้อมูลจนสามารถตอบคำถามการศึกษาได้แล้ว จะเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่มีการนำรายงานการศึกษานี้ไปใช้ให้เกิดพัฒนาการในทางบวกต่อไป

¹⁰ จิตติกานต์ วงษ์กำภู, "ค้าปลีกจีน : โอกาสหรืออุปสรรคที่ควรจับตาของไทย 2," สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา (ITD), 2554.

¹¹ สักกรินทร์ นิยมศิลป์, คลื่นลูกที่สี่: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการย้ายถิ่นของชาวจีนยุคใหม่, 2555.

2.2.5 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาในไทยของกลุ่มทุนจีน

นโยบายสำคัญของจีนที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาของกลุ่มทุนจีนเป็นนโยบายเส้นทางสายไหมหรือนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (one belt and one road : OBOR) ซึ่งจะเป็นเส้นทางเชื่อมโยงทางการค้าใหม่ของสาธารณรัฐประชาชนจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และนายกรัฐมนตรีหลี่ เค่อเฉียง นอกจากนี้มีการนำแผนการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นไปที่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนแล้ว จีนยังได้มีการนำทฤษฎี

เส้นทางการค้าที่ชื่อว่า “เส้นทางสายไหม” หรือ “Silk Road” ที่ประสบความสำเร็จในอดีต ทั้งในแง่ของการขยายอิทธิพลทางการค้าและเผยแพร่วัฒนธรรมมาปรับปรุงใหม่มาใช้ เพื่อขยายอิทธิพลทางการค้าและวัฒนธรรมของตนให้เพิ่มมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 OBOR มีการประกาศอย่างเป็นทางการครั้งแรก โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2556 โดย “Belt and Road Initiative” เป็นกรอบการทำงานในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพหุภาคีของจีน

ยุทธศาสตร์ด้านการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติที่ให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนามากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลมาจากปัจจัยเรื่องของค่าแรงที่ลดลงของประเทศกำลังพัฒนา กอปรกับนักลงทุนต่างชาติมีการลงทุนในธุรกิจภาคบริการซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องมีการใช้แรงงานเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของจีนนั้น นอกจากเรื่องของตลาดที่มีขนาดใหญ่แล้ว เหตุผลอีกประการหนึ่งที่นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในจีนเพิ่มมากขึ้น คือ จีนถือเป็นประเทศที่มีการผ่อนปรนกฎระเบียบให้กับนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งโดยปกตินักลงทุนต่างชาติชอบที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศที่มีกฎระเบียบไม่มากหรือมีการผ่อนปรนกฎระเบียบ (deregulation) กล่าวคือ จีนมีนโยบายที่จะลดค่าใช้จ่ายและอุปสรรคด้านการลงทุน เพื่อเป็นการดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในจีนและในภูมิภาคเอเชียเพิ่มมากขึ้น

การดำเนินนโยบาย OBOR ของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเส้นทางสายไหมที่ผ่านเอเชียกลาง เอเชียตะวันตก เอเชียใต้ รวมถึงอาเซียนเพื่อส่งเสริมและผลักดันความร่วมมือกับจีนในด้านต่างๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง การค้า การลงทุน พลังงาน การรวมกลุ่มทางภูมิภาค และการใช้สกุลเงินหยวน จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับอาเซียน รวมถึงไทยที่มีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียนที่จะสร้างความเชื่อมโยง (connectivity) กับประเทศต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค

อย่างไรก็ดี จากสถานะในเวทีระหว่างประเทศของไทยในปัจจุบัน การดำเนินตามนโยบาย OBOR ของจีนจะส่งผลดีต่อไทย รวมถึงประเทศสมาชิกอาเซียนในการยกระดับความร่วมมือและผลักดันในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือด้านการเงิน สำหรับการลงทุนเพื่อยกระดับและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศและภูมิภาคในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านต่างประเทศของไทยในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียนต่อการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ ในมิติต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ (คมนาคมขนส่ง) และเชิงสถาบัน (กฎระเบียบข้อบังคับ) ตลอดจนประชาชนกับประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2.2.6 นโยบายของไทยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทุนจีน

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ เป็นแนวทางที่ใช้เพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันในสังคมทุกระดับ ลดความเสี่ยงจากผลกระทบและภัยคุกคามดังกล่าว ในขณะที่มีการขยายอิทธิพลและบทบาทของประเทมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปของการใช้พลังอำนาจทางทหารและทางเศรษฐกิจ

ในการดำเนินการต่อปัญหาดังกล่าว นโยบายความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดแนวทางดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

1) นโยบายที่ 4 จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน อาทิ การลักลอบเข้าเมือง ปัญหาแรงงานข้ามชาติ การก่อการร้าย การค้าสิ่งของผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์โรคระบาด และโรคติดต่อร้ายแรง รวมถึงร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา และเสริมสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน ด้วยการจัดระเบียบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และการเป็นประตูเชื่อมโยงการค้า ที่มีความสมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคมกับมิติความมั่นคง และร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านใน การบริหารจัดการชายแดน การพัฒนาด่านชายแดน และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2) นโยบายที่ 11 รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา โดยยึดหลักการสร้างสมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จัดการการตรวจสอบ และการเฝ้าระวังการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบ

3) นโยบายที่ 16 เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เสริมสร้างควาไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาการความร่วมมือระดับต่างๆ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างกันอย่างสันติ ส่งเสริมให้อาเซียนมีเอกภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับมหาอำนาจ และเป็นเครื่องมือสร้างดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจ

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

ประเด็นปัญหาที่ทำการศึกษานำมาทฤษฎี แนวความคิด แลนโยบายที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการพิจารณา ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีโลกาภิวัตน์ ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันสังคมโลกมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม และอื่นๆ ทำให้กระแสการเปลี่ยนแปลงระหว่างประเทศสูงขึ้น และเกิดผลกระทบที่สำคัญคือ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่เกิดการแข่งขันมากขึ้นและรุนแรงขึ้นในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ขณะเดียวกัน ยังเป็นสังคมสมัยใหม่ที่มีการเชื่อมโยงถึงกันในทุกมิติและมีการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศค่อนข้างสูง ส่วนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศจะชี้ให้เห็นว่า การรุกของกลุ่มทุนจีนอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามปกติของระบบการค้าระหว่างประเทศเมื่อประเทศใดประเทศหนึ่งขาดวัตถุดิบในประเทศ ความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้น

แนวคิดการขยายเส้นทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงการค้าของจีนกับประเทศในภูมิภาคจะเป็นแนวคิดในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของจีน หรือที่เรียกว่าเส้นทางสายไหม ที่เคยประสบความสำเร็จในอดีตมาใช้ดำเนินการอีกครั้ง ทำให้ต้องติดตามการดำเนินการตามแนวคิดนี้เพราะอาจทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันทางการค้า ที่ส่งผลกระทบต่อไทยทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดจากผลกระทบดังกล่าวเป็นไปได้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะต้องพิจารณาดำเนินการตามแนวนโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ใช้รักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ

บทที่ 3 ผลการศึกษา

ในการศึกษาปัญหาการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยเป็นการศึกษาการลงทุนของกลุ่มทุนจีนในไทย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ประเมินว่ายอดการลงทุนของนักลงทุนจีนที่เข้ามาลงทุนในไทยปี 2558 มีมูลค่ามากกว่า 40,000 ล้านบาท และคาดว่าในอีก 3 - 5 ปีข้างหน้าภาคเอกชนจีนจะเข้ามาลงทุนในไทยมากกว่า 100,000 ล้านบาท นอกจากนี้ จีนยังเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับ 1 ของอาเซียน ซึ่งนักลงทุนจากจีนยังถือเป็นนักลงทุนต่างชาติรายใหญ่ในอาเซียน โดยผู้เชี่ยวชาญต่างประเมินตรงกันว่า แนวโน้มการลงทุนของจีนในอาเซียนจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยเฉพาะหลังจากที่รัฐบาลจีนได้ออกนโยบาย "One Belt, One Road" ที่คาดว่าจะส่งผลดีต่อจีนและประเทศเพื่อนบ้านในหลายมิติ ทั้งด้านการค้าการลงทุน การคมนาคม การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งจนถึงด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ประกอบกับการเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในเอเชีย หรือ AIIB ส่งผลให้ทุกฝ่ายเชื่อว่าการลงทุนของจีนในภูมิภาคนี้จะมีการขยายตัวกว่าเดิม

3.1 เป้าหมายของจีนในการลงทุนในไทย

เป้าหมายจีนที่เข้ามาลงทุนในไทยเพื่อใช้ไทยเป็นตลาด รวมถึงเป็นฐานการผลิตส่งออกไปยังประเทศแถบอาเซียน รวมถึงส่งสินค้ากลับไปจำหน่ายในจีน เพราะสินค้าหลายอย่าง โดยเฉพาะสินค้าเกษตรกรรมที่ผลิตในไทยมีต้นทุนถูกกว่า และมีค่าแรงที่ถูก เช่น ยางรถยนต์จากไทยมีวัตถุดิบยางพารามาก รวมถึงการผลิตสินค้าด้านการเกษตรที่ไทยมีวัตถุดิบอื่นๆ โดยผสมผสานกับเทคโนโลยีหรือเทคนิคของจีน เช่น เครื่องปรุงรสอาหารต่างๆ และยังมีเป้าหมายใช้ฐานการผลิตในไทยส่งออกไปยังประเทศในแถบอาเซียน ทวีปยุโรปและอเมริกาที่สินค้าบางประเภทของจีนถูกกีดกันหากส่งออกไปจากจีนโดยตรง รวมถึงส่งสินค้ากลับไปจำหน่ายในจีน ซึ่งตามข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์จีนทำการสำรวจมาทั่วโลกในปี 2557 พบว่าทั่วโลกค่อนข้างจะกีดกันสินค้าจีน ทำให้จีนเสียโอกาสในการเข้าไปทำตลาดค่อนข้างมาก¹²

แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวตั้งแต่ปี 2556 จะเริ่มมีสัญญาณการปรับตัวดีขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2559 ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจประเทศต่างๆ โดยเฉพาะสหรัฐฯ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่นมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ปัญหาการว่างงานที่ยังอยู่ในระดับสูงส่งผลให้ภาคการบริโภคยังอ่อนแอ ถือเป็นปัจจัยลบที่ทำให้เกิดการตอบโต้ทางการค้า และการเร่งให้มีการใช้มาตรการทางการค้าเพื่อปกป้องการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น เพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจภายในอาจเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจทั้งของสหรัฐฯ และของโลก เห็นได้จากนโยบายของผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ๓ ครั้ง ที่ 58

¹² "การค้าลงทุนไทย-จีนปี 59 มุมมอง 'อู๋ จื้อ อี้' นับวันยิ่งโต," ฐานเศรษฐกิจ (3-6 มกราคม 2559).

ใน 8 พฤศจิกายน 2559 ทั้งของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ผู้สมัครตัวแทนพรรครีพับลิกัน มีนโยบายต่อต้านการทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) และความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement : TPP) โดยมองว่า FTA เป็นหายนะ ทำให้คนอเมริกันตกงานและต่อต้าน TPP อย่างเต็มที่ โดยเชื่อว่าสหรัฐฯจะไม่ได้ประโยชน์อะไรจาก TPP ขณะที่นางฮิลลารี คลินตัน ผู้สมัครตัวแทนพรรคเดโมแครต มีนโยบายต่อต้าน TPP เช่นกัน โดยถือว่าจีนเป็นประเทศส่งออกสินค้าราคาถูกเนื่องจากข้อได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิต ทำให้มีความพยายามใช้มาตรการทางการค้าเพื่อสกัดกั้นสินค้าส่งออกของจีน

ทั้งนี้ การส่งออกของจีนที่เผชิญกับปัญหาจากมาตรการกีดกันทางการค้า¹³ ปัจจุบันรัฐบาลจีนจึงได้ให้การสนับสนุนบริษัทของคนจีนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอในการลงทุนหรือร่วมลงทุนยังต่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ที่ชาวจีนนิยมมาลงทุนเป็นอย่างมาก และมีอัตราการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุผลที่ว่า 1) ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี 2) ประเทศไทยเป็นประตูสู่ตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อผู้ลงทุนตั้งฐานการผลิตสินค้าในประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จาก FTA อย่างเต็มที่ 3) การลงทุนในประเทศไทยบางประเภทจะไม่เจอปัญหามาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty) เพราะปัจจุบันสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยจีนได้เป็นเป้าหมายให้ประเทศตะวันตกกำหนดมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด 4) ประเทศไทยมีทรัพยากรและวัตถุดิบมาก

3.2 กลุ่มทุนจีนในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจภาคเกษตรกรรม

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาใน 2 ประเด็นปัญหาหลักที่กลุ่มทุนจีนเข้ามาเกี่ยวข้องกับประเทศไทย ได้แก่ การขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนในธุรกิจทางการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ธุรกิจการท่องเที่ยว

ธุรกิจทางการท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจไทยในระยะปัจจุบัน โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.) ตั้งเป้าหมายปี 2558 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่ต่ำกว่า 28 ล้านคน สร้างรายได้ที่ 2.2 ล้านล้านบาท สอดคล้องกับศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คาดว่าปี 2558 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 29.8 ล้านคน ส่วนในปี 2559 จะมีประมาณ 31.35 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นกว่า 2 ล้านคนโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน ยังนิยมและต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทยต่อเนื่อง¹⁴

ปัจจัยที่ทำให้การท่องเที่ยวของไทยมีการขยายตัว ประกอบด้วย 1) ความเชื่อมั่นต่อการติดตามและควบคุมสถานการณ์หลังเกิดเหตุระเบิดที่ราชประสงค์ (17 สิงหาคม 2558) โดยไม่ปรากฏเหตุซ้ำเติมและมีความคืบหน้าในกระบวนการสืบสวน/สอบสวน 2) การมีมาตรการคุ้มครองการเดินทางท่องเที่ยวในไทย 3) ความพร้อมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการบิน/

¹³ “มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ-จีน : ผลกระทบต่อการค้าโลก & ไทย,” บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (25 กันยายน 2552).

¹⁴ “The China Wave คลื่นจีนบุกไทย (1) : เกือบ 8 ล้านคน/ปี-5 แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม,” ไทยพับลิก้า (14 เมษายน 2559).

สนามบิน เชื่อมต่อโดยตรงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวไทยกับมณฑลของจีน และ 4) บรรยากาศและแรงจูงใจจากการเข้าช่วงฤดูการท่องเที่ยวประจำปีของไทย

ภาพรวมของการท่องเที่ยวของจีนในไทย ซึ่งจากบทความ The China Wave คลื่นจีนบุกไทย ชี้ให้เห็นภาพของการท่องเที่ยวของจีนในไทย โดยจีนกำลังเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดของโลก ซึ่งชาวจีนจะเลือกเมืองเป้าหมายที่เดินทางเข้าง่าย รวมถึงมีนโยบายด้านวีซ่าสะดวก และการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมามักเป็นไปในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (business tour) ซึ่งหมายถึงการเดินทางเพื่อติดต่อทางธุรกิจแต่อาจจะใช้เวลาหยุดท่องเที่ยวพักผ่อนด้วยประมาณ 2-3 วันแรกอยู่ในการเดินทางด้วย ดังนั้น เมืองที่ชาวจีนไปมักจะเป็นเมืองเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจได้ลดลงไปกว่าครึ่ง แต่สัดส่วนของการท่องเที่ยวเมืองใหญ่ยังคงอยู่ในปริมาณสูง ซึ่งถ้าแม้จะไปพักผ่อนชาวจีนก็จะยังเลือกเมืองใหญ่ๆ เป็นเป้าหมาย

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวจีนค่อยๆ เติบโตขึ้นเป็นลำดับ ตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมาจำนวนนักท่องเที่ยวจีนมาไทยเติบโตแบบก้าวกระโดดและขึ้นมาสู่จุดสูงสุดแตะสถิติเกือบ 8 ล้านคนในปี 2558 โดยข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา ระบุว่า จำนวนรวมของนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2558 คือ 29.8 ล้านคน นักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นนักท่องเที่ยวที่มีสัดส่วนมากที่สุด 7.9 ล้านคนหรือคิดเป็น 26.55% เมื่อเทียบกับชาติอื่นๆ¹⁵

จากสถิติจำนวนของนักท่องเที่ยวสัญชาติจีน ในช่วง 5 ปีก่อนหน้านี้ตั้งแต่ปี 2553 จำนวนนักท่องเที่ยวสัญชาติจีนที่เดินทางเข้ามาในไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงเวลาที่มียอดนักท่องเที่ยวเพิ่มอยู่ที่ระดับ 1 ล้านคนต่อปี ในปี 2555 และปี 2556 โดยมีเหตุผลจากกระแสภาพยนตร์ Lost in Thailand ที่ใช้เชียงใหม่เป็นฉากหลังของการถ่ายทำ Lost in Thailand ถือเป็นหนังที่โด่งดังและทำรายได้มากถึง 200 ล้านบาทหรือหลายสิบล้านดอลลาร์ ซึ่งเป็นการทุบสถิติวงการภาพยนตร์ของจีน โดยหลังจากปลายปี 2555 ที่ภาพยนตร์ออกฉาย ทำให้อัตราเร่งของนักท่องเที่ยวจีนมาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเชียงใหม่ ที่ในปี 2556 จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามา 140,000 คน เพิ่มจาก 40,000 คนในปี 2555

แม้โดยตัวกระแสภาพยนตร์เองจะซาลง แต่แรงส่งที่เคยถูกจุดไว้และอีกหลายปัจจัยที่ระบุในรายงานสถานการณ์ท่องเที่ยวเดือนกันยายน 2557 ระบุว่า การเร่งทำการตลาดของบริษัทนำเที่ยวของจีน ความนิยมต่อแหล่งท่องเที่ยวในไทยของชาวจีน การเร่งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความมั่นใจต่อสถานการณ์ในประเทศไทย และการทำการตลาดของสายการบินต้นทุนต่ำและสายการบินเช่าเหมาลำที่กระจายนักท่องเที่ยวจีนสู่ภูมิภาคมากขึ้น ทำให้ในปี 2558 ไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวจีนมากที่สุดถึง 7,934,791 คน เพิ่มขึ้น 3,298,493 คน คิดเป็น 71.63% เมื่อเทียบกับปี 2557 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว 4,636,298 คน¹⁶

¹⁵ ลภัส อัครพันธ์, “นักท่องเที่ยวจีนยังแกร่งแม้เศรษฐกิจจีนชะลอตัว,” ศูนย์ข่าวกรองทางเศรษฐกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน), 2559.

¹⁶ “The China Wave คลื่นจีนบุกไทย (1) : เกือบ 8 ล้านคน/ปี-5 แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม,” ไทยพับลิก้า (14 เมษายน 2559).

ปัจจัยที่ทำให้ไทยเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนเข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละปีจนทำให้กลายเป็นช่องทางให้กลุ่มทุนจีนเข้ามาลงทุน ซึ่งเป็นแนวคิดของ พล.อ.ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย ได้แก่

1) ไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากจีนและมีความหลากหลายและแตกต่างกับจีน จึงเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวจีน เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนถึงสถานบันเทิง ในความคิดของนักท่องเที่ยวจีนถือว่าการเดินทางมาเที่ยวในประเทศไทยถือว่าการลงทุนที่คุ้มค่า คนจีนมักพูดว่า เมืองไทยมีพร้อมทั้งวัด ทะเล และสถานบันเทิง” ดังนั้น การเที่ยวเมืองไทยจึงได้ทั้งความสนุก และได้บุญด้วย เพราะคนจีนในยุคนี้หันมาศรัทธาในบิ๊ธ ศาสนา นิยมไปสักการบูชาพระ และซื้อวัตถุเคารพ ต่างๆ ด้วยความเชื่อว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในบรรดาแหล่งท่องเที่ยวมากมายของไทยสิ่งที่ชาวจีนชื่นชอบที่สุดก็คือทะเล เพราะจีนไม่ค่อยมีพื้นที่ติดทะเลประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในประเทศอาจไม่เคยมีโอกาสได้สัมผัสธรรมชาติทางทะเล

2) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยมีราคาถูกและประหยัดกว่าการเดินทางไปเที่ยวประเทศอื่นมาก เพราะระยะทางระหว่างไทยกับจีนไม่ไกลกันและมีความสะดวกในการเดินทาง โดยมีสายการบินติดต่อกันสัปดาห์กว่า 100 เที่ยวบิน รวมทั้งสายการบินต้นทุนต่ำที่เริ่มบินไปลงเมืองใหญ่ๆ ของจีนหลายเมือง ค่าครองชีพและราคาสินค้าในประเทศไทยก็ใกล้เคียงกับจีน

3) ไทยมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่คล้ายคลึงกับจีน เนื่องจากไทยกับจีนมีการแลกเปลี่ยนและผสมกลมกลืนกันทางวัฒนธรรมมาช้านาน ประเทศไทยมีชาวจีนโพ้นทะเลและชายไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องกินเรื่องอยู่ ภาษาที่สื่อสารกันพอรู้เรื่อง และบรรยากาศโดยทั่วไป ล้วนมีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวจีนเกิดความรู้สึกสบายๆ เป็นกันเอง และคุ้นเคยได้ง่าย¹⁷

3.2.1.1 วิธีการดำเนินการของกลุ่มทุนจีนในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง

การที่นักท่องเที่ยวของจีนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องและมีปริมาณเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มทุนจีนเห็นโอกาสที่จะเข้ามาดำเนินการในธุรกิจท่องเที่ยวแบบครบวงจร บริษัทท่องเที่ยวของจีนจึงได้เข้ามาจัดตั้งบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบบครบวงจร ซึ่งจะเป็นการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกด้าน ทั้งการนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายด้วยการให้นักธุรกิจไทยเข้าถือหุ้นบางส่วน รวมทั้งการให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ในเรื่องการอำนวยความสะดวก เพื่อให้รายได้หมุนเวียนอยู่ในธุรกิจในเครือข่ายของตนเอง จากนั้นจึงนำรายได้กลับประเทศ

การดำเนินการในลักษณะนี้จะเป็นธุรกิจเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินการในลักษณะของ “ทัวร์ศูนย์เหรียญ” ซึ่งมีการดำเนินการมาก่อนหน้านี้ การทำธุรกิจทัวร์ศูนย์เหรียญของจีน นักท่องเที่ยวจีนจะจ่ายเงินซื้อแพคเกจทัวร์จากบริษัทท่องเที่ยวในจีน แล้วบริษัท

¹⁷ ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย, “ปัญหาทัวร์ศูนย์เหรียญและผลกระทบต่อประเทศไทย,” วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (กันยายน-ธันวาคม 2558): 42.

ของเงินจะส่งนักท่องเที่ยวเหล่านี้ให้แก่บริษัทท่องเที่ยวของไทย โดยที่บริษัทของไทยจะไม่ได้รับรายได้จากบริษัทของจีนแต่อย่างใด คือ มีรายได้เท่ากับ 0 บาท ทำให้บริษัทท่องเที่ยวของไทยต้องแสวงหารายได้จากนักท่องเที่ยวเหล่านี้ โดยผู้ประกอบการอาจได้รายรับจากมัคคุเทศก์ คือต้องซื้อหัวลูกทัวร์หัวละ 3,000 - 5,000 บาท แล้วแต่คุณภาพของลูกค้า

ในการดำเนินการของกลุ่มทุนจีนจะเข้ามาดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องในหลายลักษณะ ประกอบด้วย

1) การเข้ามาลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวและเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญ ด้วยการเข้ามาจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวบริษัทหน้าในไทย โดยใช้คนไทยเชื้อสายจีนเป็นตัวแทน (nominee) เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบจากภาครัฐ รวมถึงการเปิดร้านอาหารและจำหน่ายสินค้าในพื้นที่กรุงเทพฯ ฯ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดภูเก็ต และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการนักท่องเที่ยวจีนในแบบกินรวบ รวมถึงการว่าจ้างมัคคุเทศก์ต่างชาติ ทำให้การท่องเที่ยวของไทยต้องสูญเสียรายได้จำนวนมากตกไปอยู่กับกลุ่มทุนจีน และมัคคุเทศก์ ชาวไทยถูกแย่งงานจากมัคคุเทศก์ผิดกฎหมาย ซึ่งตามมาตรา 51 พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานอาชีพมัคคุเทศก์ เนื่องจากเป็นงานที่สงวนไว้ให้คนไทยทำ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 ซึ่งมีความผิดจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 - 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนนายจ้างที่จ้างโกด์คนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจะมีความผิดตามมาตรา 27 ข้อหารับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงาน มีอัตราโทษปรับตั้งแต่ 10,000 - 100,000 บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน นอกจากนี้ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551 กำหนดให้มัคคุเทศก์เป็นอาชีพสงวน 1 ใน 39 อาชีพที่มีไว้เฉพาะสำหรับคนไทย

2) การซื้อหรือร่วมทุนในโครงการอสังหาริมทรัพย์ อาทิ คอนโดมิเนียม เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจค้าปลีก ในพื้นที่จังหวัดท่องเที่ยว พื้นที่ชุมชน และพื้นที่ตามแนวรถไฟฟ้า การลงทุนที่ชัดเจนขณะนี้คือ โครงการลงทุนด้านโรงแรม ด้วยการเข้าซื้อโรงแรมขนาดเล็กของคนไทย ขนาดการลงทุนประมาณ 100-200 ล้านบาท กลุ่มตึกแถว และอาคารพาณิชย์ รวมถึงคอนโดมิเนียม

3) การใช้เครือข่ายซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีนชักชวนนักการเมืองที่มีชื่อเสียงให้ร่วมกันเป็นหุ้นส่วนทำธุรกิจที่แสวงประโยชน์จากทัวร์ศูนย์เหรียญ ด้วยการเปิดบริษัทรองรับการท่องเที่ยวแบบครบวงจร อาทิ ร้านอาหาร โรงแรม จัดหารถยนต์ให้เช่า กิจการค้าเครื่องประดับหรืออัญมณี โดยแบ่งปันผลประโยชน์กันโดยตรง หรือในรูปของปันผลในฐานะหุ้นส่วน นอกจากนี้ ยังมีการจ่ายเงินบงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับการให้ความคุ้มครอง

3.2.1.2 ผลกระทบในธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มทุนจีน

ในการลงทุนทางด้านธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มทุนจีนในไทยได้ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจของไทยทั้งในทางบวกและทางลบ โดยแยกออกเป็น

1) ผลทางบวก

การเข้ามาลงทุนในไทยของกลุ่มทุนจีน หากมีการดำเนินการอย่างถูกต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจไทยและการพัฒนาภายใน

ชุมชนของไทย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ กลุ่มทุนจีนพยายามอาศัยช่องว่างของกฎหมายและแสวงประโยชน์เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยเฉพาะในช่วงที่นักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นความพยายามเอาเปรียบธุรกิจไทย ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับได้แก่

(1) จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เติบโตทำให้มีนักลงทุนจีนสนใจลงทุนในธุรกิจบริการในไทยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาไทยเป็นจำนวนมาก กลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้นักลงทุนจีนเข้ามาทำธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อรองรับชาวจีนด้วยกันมากขึ้น ในภาคธุรกิจบริการที่มีนักลงทุนจากจีนและฮ่องกงหันมาลงทุนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น โดยมีมูลค่ากว่า 40,000 ล้านบาทในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการลงทุนในธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง ธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารที่มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 20 และร้อยละ 23 ตามลำดับ

(2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมด้านต่างๆ การบิน/ สนามบิน เชื่อมต่อโดยตรงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวไทยกับเมืองสำคัญของจีน

(3) การเข้ามาของนักท่องเที่ยวจีนจำนวนมากทำให้ภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจของไทย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในเมืองหลักที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาและเติบโต และมีเม็ดเงินหมุนเวียนในภาคธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งที่พักโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร การขนส่ง บริษัททัวร์ ร้านขายของที่ระลึก

2) ผลกระทบทางลบ

(1) รัฐต้องสูญเสียรายได้ของรัฐจากการเลี่ยงภาษีด้วยการชำระค่าสินค้าและบริการทางการเงินผ่านระบบแอปพลิเคชันหรือการให้บริการทำธุรกรรมทางการเงิน ทั้งการฝากเงิน โอนเงิน การชำระค่าบริการ ผ่านช่องทางบริการของธนาคารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือทางเว็บไซต์ ซึ่งจะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว เป็นการโอนเงินโดยตรงกลับสู่ธุรกิจการเงิน นอกจากนี้จะไม่เกิดการหมุนเวียนของวงเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในไทยแล้ว ยังไม่สามารถตรวจสอบวงเงินการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจีนในไทย เท่ากับเป็นการใช้ทรัพยากรของไทยซึ่งเป็นต้นทุนการท่องเที่ยว โดยไม่เกิดมูลค่าต่อเจ้าของทรัพยากร ขณะที่ธุรกิจการค้าของไทย กลับไม่ได้รับประโยชน์จากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจีน เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวจะถูกกำหนดให้ซื้อสินค้าได้เฉพาะร้านค้าที่บริษัทนำเที่ยวกำหนด

(2) การทำธุรกิจลักษณะคอนโดมิเนียมกึ่งโรงแรม ด้วยการนำห้องชุดคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวันแก่นักท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่กรุงเทพฯ และจังหวัดแหล่งท่องเที่ยว อาทิ พระโขนง บางนา ตากสิน สาทร สีลม และวงเวียนใหญ่ ซึ่งสมาคมโรงแรมไทย (THA) ชี้ให้เห็นว่าการนำคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวันแข่งกับโรงแรมเป็นปัญหาที่มีมานานแล้ว โดยจะมีนายหน้าไปเสนอต่อเจ้าของห้องชุด เพื่อขอเข้ามาบริหารจัดการห้องพักด้วยการปล่อยเช่ารายวันแทนเจ้าของห้องรวมทั้งในรูปแบบนำไปขายต่อ รวมถึงการดูแลห้องพัก รักษาความสะอาดอย่างเป็นระบบ เพราะเจ้าของห้องชุดไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะปล่อยเช่ารายวันเอง ซึ่งเป็นการกระทำผิดตามการนำห้องชุดปล่อยเช่ารายวันในลักษณะโรงแรม น่าจะเข้าข่ายผิดกฎหมายอย่างน้อย 2 ฉบับ คือ พ.ร.บ.ควบคุม

อาคาร พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ.โรงแรม พ.ศ. 2478 เพราะถือเป็นการจดทะเบียนและใช้อาคารผิดประเภท¹⁸

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าคอนโดมิเนียมปล่อยเช่ารายวัน เนื่องจากปัจจุบันไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และมีแรงจูงใจสามารถสร้างรายได้สูงกว่าให้เช่าเป็นรายเดือน โดยมีการเปิดขายห้องชุดหลายระดับราคา ตกแต่งอย่างดีเหมือนอยู่ในโรงแรมจริงๆ เพื่อยกระดับราคาขายให้สูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม เคยมีการร้องเรียนการดำเนินการในลักษณะนี้จากเจ้าของห้องรายอื่นด้วยการระบุว่า ได้รับความเดือดร้อนจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาและเกิดความรู้สึกความไม่ปลอดภัย เช่น เมื่อ พฤษภาคม 2559 กรมการปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเคยเข้าตรวจค้นคอนโดมิเนียมลิเบอร์ตีพาร์ค 2 ภายในซอยสุขุมวิท 11 กรุงเทพฯ และดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

(3) ความพยายามที่จะขยายธุรกิจด้วยการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยแบบเบ็ดเสร็จ ทั้งธุรกิจโรงแรม คอนโดมิเนียม สถานบันเทิง ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การแสดงโชว์ หรือแม้แต่ศูนย์รวมความบันเทิงแบบครบวงจรที่จัดไว้รองรับตลาดท่องเที่ยวจีนตั้งแต่ระดับกลางลงไปถึงล่าง โดยหวังจะกินรวบตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำไปยังเมืองท่องเที่ยวหลักของไทย ไม่ว่าจะเป็น เชียงใหม่ ภูเก็ต และชลบุรี

สำหรับลักษณะของการกินรวบ นายวิพงศ์ศักดิ์ มงคลบุตร คณะกรรมการสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวอันดามัน จังหวัดภูเก็ต อธิบายว่า บริษัทท่องเที่ยวจีนจะใช้วิธีการดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านแพคเกจท่องเที่ยวราคาถูกมากเข้ามาเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ต ตั้งแต่ลงเครื่องก็จะใช้บริการของรถบัสที่จัดหามาเอง ส่งต่อไปยังโรงแรมที่จองไว้เอง หรือซื้อกิจการไว้ในราคาถูกและอาจมีเบื้องหลังเป็นของนักธุรกิจชาวจีนด้วยกัน ส่วนใหญ่เลือกที่ตั้งอยู่นอกเมืองและห่างไกลร้านสะดวกซื้อและจุดช้อปปิ้ง เมื่อถึงเวลาจะพาไปกินอาหารยังร้านที่ซื้อหุ้มหรือกิจการไว้แล้ว ก่อนพาไปซื้อสินค้าและของที่ระลึกในร้านของฝาก และเครื่องประดับ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวจีนใช้จ่ายเงินหากไปท่องเที่ยวทางทะเลก็จะใช้บริการเรือกับเจ้าที่มีการทำสัญญาไว้แล้วและต่อรองในราคาพิเศษสุดหรือบางบริษัททัวร์จีนอาจใช้เรือของตัวเอง ซึ่งเริ่มพบเห็นแล้วหลายพื้นที่ว่ามีกรวิ่งให้บริการ¹⁹

(4) การลงทุนของกลุ่มทุนจีนในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง จะกำหนดให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาไปใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เป็นของกลุ่มทุนจีนที่เข้ามาลงทุนไว้ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานบันเทิง ซึ่งจะทำให้คนท้องถิ่นได้รับผลกระทบในด้านลบ เพราะจะไม่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวเหล่านี้ ขณะที่การเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากยังสร้างภาระในเรื่องขยะมูลฝอย สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ถนนหนทางเสียหายจากรถทัวร์ที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก

(5) การดำเนินธุรกิจในลักษณะใช้คนไทยเป็นตัวแทนอำพรางหรือ nominee มีการขยายตัวมากขึ้นในหลายพื้นที่ ด้วยการเข้ามาลงทุนจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทและ

¹⁸ “คอนโด” แหกกฎ-หารายได้ปล่อยเช่ารายวันรับทัวร์จีน, ประชาชาติธุรกิจ (14 กันยายน 2558).

¹⁹ “โวยทุนจีนกินรวบ “ภูเก็ต” แย่งธุรกิจท่องเที่ยวไทย,” ประชาชาติธุรกิจ (2559).

ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งการใช้ไทยเป็นฐานในการทำธุรกิจเพื่อมุ่งที่จะหาประโยชน์อย่างเดียวนั้นเมื่อมีปัญหาหรือความเสียหายเกิดขึ้น จะหนีปัญหากลับภูมิลำเนา ทิ้งให้คนไทยที่เป็นตัวแทนรับผิดชอบ

(6) การจัดตั้งบริษัททัวร์โดยให้คนไทยเป็นหน้าฉาก มีการตั้งบริษัทท่องเที่ยวเถื่อนโดยไม่จดทะเบียน ตั้งเคาน์เตอร์ให้บริการตามท้องถนน แข่งขันธุรกิจท่องเที่ยวในเรื่องของราคา ขณะที่คนไทยที่ประกอบธุรกิจอย่างสุจริตต้องเช่าอาคาร จดทะเบียนเสียภาษีอย่างถูกต้อง จึงไม่สามารถสู้กับบริษัทเหล่านี้ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การย้ายสถานที่ตั้งอยู่ตลอด เมื่อเกิดปัญหาก็ขึ้นกับลูกค้าก็ไม่สามารถติดต่อได้ หรืออาจมีการทิ้งลูกค้าไปเลย แตกต่างจากบริษัทคนไทยที่มีอาคารสถานที่เป็นหลักแหล่ง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นลูกค้าก็ยังสามารถติดต่อกับบริษัททัวร์ผู้ให้บริการได้

(7) การเปิดร้านอาหารบังกาบริเวณชายแดน เช่นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย แต่กลับแฝงด้วยการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นิยมขับรถขับรถยนต์ผ่านทางลาวเข้ามาไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล

3.2.2 ธุรกิจภาคเกษตรกรรม

ในเดือนมิถุนายน 2552 ทางการเงินประกาศผ่อนคลายนโยบายเพื่อให้บริษัทจีนออกไปลงทุนต่างประเทศได้สะดวกขึ้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2552 โดยได้ขยายแหล่งเงินทุนของบริษัทจีนที่จะสามารถใช้เป็นเงินสำหรับการออกไปลงทุนนอกประเทศได้มากขึ้นและอนุญาตให้ใช้เป็นเงินทุนเพื่อโอนไปต่างประเทศโดยไม่ต้องขออนุมัติจากทางการก่อน บริษัทจีนยังสามารถใช้เงินสนับสนุนการออกไปลงทุนต่างประเทศโดยการซื้อเงินตราต่างประเทศหรือกู้ยืมจากธนาคารท้องถิ่น และอนุญาตให้ใช้รายได้จากการลงทุนในต่างประเทศลงทุนต่อไป

การเข้าไปลงทุนผลิตสินค้าเกษตรในต่างประเทศ ทั้งพืชพลังงานและพืชเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตในภาคอุตสาหกรรม เป็นการลงทุนอีกด้านหนึ่งของกลุ่มทุนจีน ซึ่งแหล่งลงทุนสำคัญ ได้แก่ ภูมิภาคอินโดจีนซึ่งมีแหล่งผลิตทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ได้แก่ กัมพูชา (ลงทุนผลิตสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และเหมืองแร่) ลาว (ลงทุนผลิตยางพารา)

สำหรับไทย การเข้ามาลงทุนในธุรกิจการเกษตรของกลุ่มทุนจีนมีการดำเนินการมาหลายปีและยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายของจีนที่มาลงทุนไทยนอกจากจะใช้ไทยเป็นตลาดสินค้าของจีนแล้ว ยังมองว่าไทยสามารถเป็นฐานการผลิตส่งออกไปยังประเทศแถบอาเซียน รวมถึงส่งสินค้ากลับไปจำหน่ายในจีน เพราะการผลิตสินค้าด้านการเกษตรที่ไทยมีวัตถุดิบจำนวนมาก โดยเฉพาะวัตถุดิบทางการเกษตร และยังมีเป้าหมายใช้ฐานการผลิตในไทยส่งออกสินค้าไปยุโรปและอเมริกาที่ในบางสินค้าจากจีนถูกกีดกันหากส่งออกไปจากจีนโดยตรง²⁰

สินค้าเกษตรที่กลุ่มทุนจีนเข้ามาลงทุน จะเป็นประเภทผลไม้ ได้แก่ ทูเรียน ลำไย มังคุด มะม่วง กัลยัย เพราะความต้องการผลไม้ของคนจีนเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ประกอบกับบรรดาชาติและคุณภาพที่ดีของผลไม้ไทย

²⁰ สุเนตรตรา จันทบุรี, "ทุนจีนในอาเซียน," ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์ (มิถุนายน 2559).

3.2.2.1 วิธีการดำเนินการในธุรกิจภาคเกษตรกรรม

ธุรกิจภาคเกษตรกรรมเป็นอีกธุรกิจที่กลุ่มทุนจีนใช้การจัดตั้งตัวแทนอำพรางเข้ามาช่วยในการดำเนินการด้วยการให้คนไทยเป็นผู้จดทะเบียนและเป็นผู้ทำสัญญาซื้อขายสินค้าหรือเช่าที่ดิน เพื่อดำเนินการ 2 ลักษณะ ได้แก่

1) การตั้งโรงคัดบรรจุผลไม้ หรือ “ล้ง” หรือ “ล้งจีน” เพื่อรับซื้อผลไม้ไทยถึงในสวนและส่งออกปาสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่งผลให้มีการครอบงำการค้าผลไม้ไทย และมีการขยายฐานไปยึดครองการค้าผลไม้ไทยในอีกหลายจังหวัดในภูมิภาคต่างๆ ทำให้เกษตรกรชาวสวนผลไม้ส่วนใหญ่เกิดความวิตกว่าล้งจีนจะเข้ามาผูกขาดการค้าซื้อขายและกำหนดราคาผลไม้ไทยในอนาคต ซึ่งหากปล่อยไว้โดยไม่มีการแก้ไข ป้องกันหรือควบคุม ธุรกิจการค้าผลไม้ไทยอาจประสบปัญหาวิกฤต²¹

2) การรับซื้อผลไม้หรือการกว้านซื้อผลไม้ กลุ่มทุนจีนจะทำสัญญาหรือมอบคำสั่งซื้อล่วงหน้าให้กับพ่อค้าคนกลางที่เป็นคนไทยรวบรวมผลผลิตให้ตามจำนวนที่ต้องการ แต่ต่อมาได้ใช้กลยุทธ์ในการแข่งขันด้วยการทำสัญญาซื้อผลไม้อีกกับเกษตรกรโดยตรง เช่น ทูเรียน ตั้งแต่ยังไม่ออกดอก และชำระเงินให้ล่วงหน้าส่วนหนึ่งเพื่อให้ชาวสวนนำไปบริหารจัดการ และเมื่อถึงเวลาตัดลูกก็จะส่งแรงงานมาตัด แต่หากพบว่าผลไม้ในปีใดไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้เพราะเจอภัยแล้ง ล้งจีนจะไม่ขอเงินคืนแต่จะทำสัญญาเพื่อเลื่อนการซื้อทูเรียนเป็นปีถัดไปแทน ซึ่งจะต่างจากพ่อค้าไทยที่ไม่มีเงินเพียงพอจะดำเนินการลักษณะนี้²²

การขยายตัวของกลุ่มทุนจีนหรือการตั้งล้งจีนมีปริมาณเพิ่มขึ้นดังเช่น ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ตราด เท่าที่ปรากฏรายงานการซื้อขายผลไม้เพื่อส่งออก ได้แก่ ทูเรียน มังคุด ลองกอง และจากการเก็บข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี พบว่าในจังหวัดจันทบุรีมีล้งทูเรียน ทั้งหมด 107 แห่ง แต่ในจำนวนนี้เกินครึ่งเป็นล้งที่มีชาวจีนร่วมทุน มีเพียงร้อยละ 40 ที่มีเจ้าของเป็นคนไทย ขณะที่ล้งผลไม้อื่นๆ สัดส่วนคนไทยเป็นเจ้าของเริ่มลดลง เช่น ล้งลำไยมี 53 แห่ง เป็นล้งที่มีชาวจีนร่วมทุนร้อยละ 43 และคนไทยร้อยละ 57 มังคุด 122 แห่งมีชาวจีนร่วมทุนร้อยละ 55 คนไทยร้อยละ 40 และเวียดนามร่วมทุนร้อยละ 5 และกล้วยไข่ มี 47 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นล้งที่มีชาวจีนร่วมทุนร้อยละ 40 และเป็นของคนไทยร้อยละ 60 และการเช่าที่ดินเพื่อการเพาะปลูกผลไม้โดยการให้ตัวแทนอำพรางเป็นผู้เช่าที่ดินจากเกษตรกร เนื่องจาก พ.ร.บ. การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ใน มาตรา 5/2 ห้ามมิให้คนต่างด้าวเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมหรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีการใด ทำให้กลุ่มทุนจีนต้องหาตัวแทนทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อปลูกผลไม้²³

ในการดำเนินการในลักษณะนี้ปรากฏในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยระยะแรกจะร่วมมือกับกลุ่มผู้รับซื้อสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เป็นผู้สนับสนุนเงินทุนและร่วมทุนรับซื้อพืชผลทุกประเภท ทั้งพืชไร่และผลไม้ หลังจากนั้นเมื่อทราบถึงวิธีดำเนินการและรู้จักเครือข่าย

²¹ อรวรรณ วัฒนยมนาพร, “ล้งจีน : การครอบงำการค้าผลไม้ไทย,” สำนักขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (2558).

²² วิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์, “เชิง “ล้งจีน” ซื้อทูเรียนหมดสวน,” ไทยรัฐ (25 เมษายน 2559).

²³ สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, “ไวย ‘ล้งจีน’ ปันราคา ฮูบลาดผลไม้ไทย,” ไทยรัฐ (23 มิถุนายน 2558).

เกษตรกรผู้ผลิตพอสมควร กลุ่มทุนจีนจะแยกตัวออกมาดำเนินธุรกิจเอง ซึ่งบางส่วนจะใช้วิธีการเช่าที่ดิน ได้แก่ ในเขตตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย ที่มีการเช่าที่ดินประมาณ 2,700 ไร่ ตัดแม่น้ำอิง และในเขตตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล มีการเช่าที่ดินประมาณ 7,000 ไร่ ตัดแม่น้ำอิง เพื่อใช้ในการปลูกกล้วยหอม ซึ่งได้เริ่มมีการส่งออกไปจำหน่ายที่จีนบ้างแล้ว

3.2.2.2 ผลกระทบจากธุรกิจภาคเกษตรกรรม

1) ผลทางบวก

(1) ในระยะสั้นอาจจะส่งผลดีต่อตัวเกษตรกรไทย เพราะมีตลาดแน่นอน และราคาผลผลิตสูง แต่ในระยะยาว สิ่งที่กำลังคือ พ่อค้าจีนจะควบคุมการผลิตและการตลาดผลไม้ไทยทั้งหมด

(2) การลงทุนทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ เป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังเป็นการใช้พื้นที่ว่างเปล่าทำประโยชน์

2) ผลกระทบทางลบ

(1) อำนาจการต่อรองของเกษตรกรลดลงและต้องยอมรับสภาพในกรณีที่ดินค้าไม่ตรงตามที่ต้องการ เช่น กรณีในปีใดปีหนึ่งผลไม้มีขนาดไม่ตรงกับที่ตกลงในสัญญาแล้วเงินจะปฏิเสธการซื้อทันที เกษตรกรต้องยอมรับการขาดทุนสำหรับปีนั้น

(2) ในการเรียนรู้กระบวนการจัดการของล้ง ในระยะแรกกลุ่มทุนจีนอาจจะไม่เข้าใจและไม่รู้จักเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อเริ่มเข้าใจจะทำให้มีการปรับกลยุทธ์และต้องการเข้ามาเป็นผู้ควบคุมการทำงานเอง แทนที่ล้งคนไทย ซึ่งจะทำให้กลุ่มทุนจีนสามารถทำได้เอง และจ้างแรงงานทั้งผู้คัด ผู้ซื้อ และผู้ต่อรองราคาได้ จะทำให้ทุกอย่างจะเป็นของกลุ่มทุนจีนทั้งหมด

(3) เกษตรกรชาวสวนผลไม้จะถูกกดราคาและกำหนดราคาจากพ่อค้าชาวจีน ซึ่งหากไม่มีการกำหนดหรือมีหลักเกณฑ์จากรัฐบาล กลุ่มทุนจีนจะเป็นผู้ครอบครองตลาดผลไม้ เนื่องจากมีเงินทุนจำนวนมาก

(4) การรับซื้อผลไม้ของล้งจีนได้เปรียบล้งคนไทย เพราะมีต้นทุนทำธุรกิจต่ำกว่า เนื่องจากไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในกรณีการส่งออกไปยังจีน เพราะบางรายเข้ามาแบบบุคคลธรรมดาแอบเข้ามาทำธุรกิจ ขณะที่ผู้ประกอบการไทยต้องเสียภาษีเงินได้ตามกฎหมาย

(5) การเข้ามาทำธุรกิจของกลุ่มทุนจีนจะใช้วิธีการสร้างเครือข่ายกับคนในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอิทธิพล เพื่อหาช่องทางในการทำธุรกิจและให้เป็นไปได้อย่างสะดวก นำไปสู่การสร้างอิทธิพลและเสี่ยงต่อการประทุมิชอบ

(6) การใช้พื้นที่เพาะปลูกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงที่ประสบปัญหาภัยแล้งทำให้ปริมาณน้ำใช้ในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ แม้จะมีการขุดน้ำบาดาลแล้วก็ตาม ทำให้เกิดการคัดค้านการใช้น้ำจากแม่น้ำอิงโดยกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

3.3 การรับมือของภาครัฐไทย

การขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนในธุรกิจ 2 ประเภทดังกล่าว ทางภาครัฐไม่ได้นิ่งนอนใจ โดยเฉพาะในธุรกิจท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามหาทางแก้ไขปัญหามาตลอด ซึ่งเป็นการดำเนินการแก้ไขเฉพาะหน้าในระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหา

ดังกล่าวได้มีการหยิบยกขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในรัฐบาลที่มี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีการสั่งการในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี 2 สัปดาห์ติดต่อกันในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2559 เพื่อให้การแก้ไขปัญหานอมนี้นี้มีความคืบหน้า

3.3.1 การดำเนินการในธุรกิจท่องเที่ยว

ในรัฐบาลของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากสถิติของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระบุว่า นโยบายดังกล่าวได้ส่งผลให้การท่องเที่ยวของไทยเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก และสร้างสถิติการท่องเที่ยวปี 2558 ใหม่ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้สูงสุดในรอบ 8 ปี โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติต่างชาติแห่งประเทศไทย 29.5 ล้านคน สร้างรายได้ไม่ต่ำกว่า 1.4 ล้านล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น ปัญหาทัวร์ศูนย์เหรียญ ปัญหาคู่เทศก์เถื่อน ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเกิดความมั่นใจมากขึ้น โดยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยปี 2558-2560

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2558-2560 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มีแนวทางพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวของไทย ด้วยการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ เพราะปัจจุบันกฎหมายหรือระเบียบอื่นๆ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลายฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่เป็นกฎหมายฉบับเก่าล้าสมัยมีความขัดแย้งกันระหว่างกฎหมาย และมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งต้องมีมาตรการเข้มงวด กวดขัน ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศให้บรรลุตามเป้าหมาย

ขณะเดียวกันเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่นและอำนวยความสะดวกแก่ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาการหลอกลวงนักท่องเที่ยวโดยการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั่วประเทศ และควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้รวดเร็วและทันที่ นอกจากนี้ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาในประเทศไทย การกำหนดการตรวจลงตราแบบเข้าราชอาณาจักรได้หลายครั้ง (Multiple Entry Visa) หรือยกเว้นการตรวจลงตราให้กับนักท่องเที่ยวจากบางประเทศด้วย

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 ซึ่งมี พล.อ. ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่รักษาราชการแทนนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ที่มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กระทรวงมหาดไทย เร่งดำเนินการตรวจสอบกรณีที่มีบริษัทซึ่งเป็นตัวแทนของชาวต่างชาติ (นอมนี) เข้ามาลงทุนทำธุรกิจท้องถิ่นในประเทศไทย โดยเฉพาะด้านการเกษตร ที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย

ต่อมาที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อ 24 พฤษภาคม 2559 ได้สั่งการให้กระทรวงพาณิชย์เร่งพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาเรื่องของนอมินีหรือกรรมการผู้มีสิทธิออกเสียง ในการจัดตั้งบริษัท นิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด ให้มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าการจัดตั้งบริษัทโดยใช้ นอมินีเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและทำให้เกิดผลเสียต่อประเทศ โดย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ ดูแลใน 3 ธุรกิจหลัก ประกอบด้วย ธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการรับซื้อผลไม้เพื่อการส่งออก และธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ อพาร์ทเมนต์ต่างๆ ทำให้กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ยกร่าง พ.ร.บ.การจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว ขึ้นใหม่โดยเปลี่ยนชื่อ มาจาก พ.ร.บ.การจัดตั้งนิติบุคคลโดยบุคคลคนเดียว ซึ่งได้ ยกร่างเสร็จและส่งร่างให้หน่วยงานต่างๆ พิจารณาเสร็จแล้ว จะสรุปเสนอให้คณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณาได้ในเร็วๆ นี้ หากเห็นชอบ จะส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณารายละเอียด อีกครั้ง

ทั้งนี้ ในร่าง พ.ร.บ.การจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว มีการกำหนดรายละเอียดอำนาจ การควบคุมบริหารและการครอบงำกิจการโดยคนต่างชาติ เพื่อป้องกันการถือหุ้นแทนคนต่างชาติ (นอมินี) หรือนิติบุคคลอำพรางที่คนต่างชาติจ้างคนไทยถือหุ้นแทน เพราะกฎหมายฉบับนี้จะอนุญาต ให้เฉพาะคนไทยเท่านั้น ที่สามารถมาขอยื่นจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลคนเดียวได้ และจะดูเรื่อง สิทธิในการบริหารงานว่ามีคนต่างชาติมีอำนาจในการควบคุมหรือไม่ ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหานอมินีได้อีกช่องทางหนึ่ง เพิ่มเติมจาก พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ที่นิยาม คนต่างด้าว ไม่ได้ห้ามคนต่างด้าวมีอำนาจในการบริหารบริษัท แม้ถือหุ้นน้อยกว่าคนไทย จึงเป็นช่องทางให้เกิดนอมินีได้ และคาดว่าจะนำเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้ทัน ปี 2559

ขณะที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการแก้ปัญหา นอมินีและปัญหาทัวร์ศูนย์เหรียญ ด้วยการดำเนินมาตรการเร่งด่วน โดยกรมการท่องเที่ยว ได้ร่วมกับ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกองบังคับการตำรวจ ท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมี แนวคิดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เข้ามาเป็นหนึ่งในหน่วยงานพิจารณา การตรวจสอบธุรกิจนอมินีด้วย ซึ่งการดำเนินการตรวจสอบการใช้ตัวแทนอำพราง 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยว จะมีการตรวจสอบและกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้นของนิติบุคคลก่อน โดยคณะกรรมการประกอบด้วยตัวแทนภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เมื่อดำเนินธุรกิจ แล้ว กรมการท่องเที่ยวจะลงพื้นที่ตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่เข้าข่ายพฤติกรรมต้องสงสัยว่า ใช้คนไทยเป็นตัวแทนอำพราง เมื่อตรวจสอบพบจะส่งข้อมูลให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ดำเนินการส่ง ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการต่อไป และเมื่อยกเลิกการประกอบกิจการจะส่งรายชื่อผู้ประกอบการ ธุรกิจนำเที่ยวให้กับกรมสรรพากรเป็นประจำทุกเดือน เพื่อดำเนินการตรวจสอบด้านภาษี

ด้านการนำรถจากต่างประเทศเข้ามาใช้ในราชอาณาจักรของนักท่องเที่ยว ทาง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาร่วมกับกรมการขนส่งทางบก กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พิจารณาหาแนวทางในการดำเนินการอำนวยความสะดวกและควบคุมการใช้รถจากต่างประเทศให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยกรมการขนส่งทางบกจะออกประกาศวิธีการและเงื่อนไขในการนำรถ จากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร เบื้องต้นจะอนุญาตเฉพาะรถยนต์นั่งรวมที่นั่งผู้โดยสารและผู้

ขับรถไม่เกิน 9 ที่นั่ง และรถยนต์บรรทุกที่มีน้ำหนักบรรทุกน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม โดยไม่รวมรถตู้และรถจักรยานยนต์ ซึ่งหากมีการเข้ามาเป็นขบวนจะต้องขออนุญาตเป็นรายกรณีไป และจะอนุญาตให้เข้ามาได้ในเขตจังหวัดที่มีด่านพรมแดนตั้งอยู่เท่านั้น อย่างไรก็ตาม การอนุญาตจะอนุญาตครั้งละไม่เกิน 30 วันและไม่เกิน 60 วันใน 1 ปี สำหรับกรณีรถที่มีพื้นที่อาศัย (รถบ้าน) กรมการขนส่งทางบกจะไม่อนุญาตเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ การที่ชาวต่างชาติจะนำรถเข้ามา ในประเทศไทยจะต้องยื่นเอกสารผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

หลังจากที่รัฐบาลชุดปัจจุบันมีนโยบายดำเนินการต่อธุรกิจประเภทนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของกลุ่มทุนจีน และมีการจับกุมดำเนินคดีมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจับกุมดำเนินคดีล่าสุดเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2559 เป็นการดำเนินการต่อบริษัทต่างๆ ซึ่งเป็นเครือข่ายบริษัท ทรานส์ เทลเวล จำกัด หรือบริษัท ไทลี ที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งมี นายกชกร รุ่งมงคลนาม และนายวีรชัย คำไผ่ประพันธ์กุล เป็นเจ้าของ ถูกดำเนินคดีในข้อหาอ้างว่าเป็นบุคคลสัญชาติไทยให้เจ้าหน้าที่ออกบัตรประชาชน และนำไปจดทะเบียนนิติบุคคลประกอบธุรกิจท่องเที่ยว

3.3.2 การดำเนินการในธุรกิจภาคเกษตรกรรม

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่มี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 ได้มีคำสั่งให้ทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการใช้คนไทยเป็นตัวแทนอำพราง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวฯ เป็นต้น หมายมาตรการปราบปรามธุรกิจที่ใช้ตัวแทนอำพรางในประเทศไทยให้กลายเป็นศูนย์ ขณะเดียวกันหลังจากนี้ หากแต่ละกระทรวงต้องการจะปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกในการปราบปรามให้แต่ละกระทรวงพิจารณาเพื่อนำมาเสนอกับรัฐบาลต่อไป

รัฐบาลได้บูรณาการความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แก้ไขปัญหาการตั้งโรงคัดบรรจุผลไม้ (ล้ง) ของผู้ประกอบการชาวต่างชาติในภาคตะวันออก โดยเฉพาะในจังหวัดจันทบุรี หลังได้รับการร้องเรียนว่า พ่อค้าจีนเข้ามาตั้งล้งจำนวนมากส่งผลกระทบต่อพ่อค้าไทย โดยรัฐบาลได้ออกมาตรการหลัก 3 ด้าน คือ จัดระเบียบทางการค้า ส่งเสริมการส่งออก การค้าและการนำเข้า และมาตรการอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาแล้ว และมีความคืบหน้าหลายส่วน อย่างไรก็ตาม ธุรกิจรับซื้อผลไม้โดยพ่อค้าต่างชาติและส่งออกไปยังต่างประเทศ ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของ พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ดังนั้น พ่อค้าต่างชาติสามารถประกอบธุรกิจหรือตั้งล้งได้ เพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า แต่ไม่สามารถให้คนไทยถือหุ้นแทนหรือเป็นนอมินี เพื่อให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจได้

ในการดำเนินการเรื่องนี้ประกอบด้วย การตรวจสอบใบอนุญาตทำงานและการเข้าเมืองของพ่อค้าจีน รวมทั้งใบอนุญาตจัดตั้งล้งที่ถูกต้อง โดยพบว่าทั่วประเทศมีล้งที่ขึ้นทะเบียน 1,139 รายเป็นล้งของคนต่างด้าว 5 ราย (จีน ญี่ปุ่น ดัช อินเดียน) และมีคนไทยเป็นตัวแทนอำพราง 95 ราย ในจำนวนนี้เป็นล้งในจังหวัดจันทบุรี 5 ราย และเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายแล้ว ส่วนมาตรการเก็บภาษี กฎหมายกำหนดให้พ่อค้าจีนเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากรเช่นเดียวกับพ่อค้าไทยเพื่อไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ ขณะเดียวกันได้มีการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ล้งไทยและสร้างความน่าเชื่อถือแก่ล้งสินค้าไทย ทั้งในด้านราคาที่เหมาะสมและคุณภาพที่ดีเยี่ยม ขณะนี้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแนะนำเรื่องการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์

แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ทดสอบตลาด ตรวจสอบวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ รับรองมาตรฐานแหล่งผลิต (GAP) โรงคัดบรรจุ (GMP) และจัดอบรมด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) เพื่อเพิ่มช่องทางการค้าขายแบบออนไลน์ไปยังตลาดทั่วโลก

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยในธุรกิจ 2 ประเภท ประกอบด้วย ธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจภาคเกษตรกรรม มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามทิศทางของ “นโยบาย 1 แถบ 1 เส้นทาง” ของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และนายกรัฐมนตรี หลี่เค่อเฉียง ของจีน ที่ต้องการขยายอิทธิพลทางการค้าและเผยแพร่วัฒนธรรม ซึ่งปรับปรุงใหม่มาใช้ ร่วมกับการสนับสนุนให้นักลงทุนจีนไปลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในธุรกิจการท่องเที่ยว การขยายตัวของนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาประเทศไทยในแต่ละปี จะส่งผลให้กลุ่มทุนจีนที่ลงทุนตั้งบริษัทท่องเที่ยวของจีน ต้องหาทางลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดด้วยการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวในทุกด้านอย่างครบวงจร ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมหรือที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก หรืออื่นๆ ซึ่งหมายถึงระหว่างที่อยู่ในประเทศไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวจากจีนจะใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เป็นของคนจีนด้วยกัน ซึ่งการดำเนินธุรกิจเหล่านี้อาจมีข้อจำกัดในเรื่องผู้ลงทุน จึงมีการใช้คนไทยเป็นตัวแทนอำพรางในการจดทะเบียนผู้ประกอบการ

ผลกระทบจากการเข้ามาของกลุ่มทุนจีนดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการด้านต่างๆ ของไทย ต้องสูญเสียรายได้ นอกจากจะไม่เกิดการหมุนเวียนของวงเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในไทยแล้ว ยังไม่สามารถตรวจสอบวงเงินการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจีนในไทย นับเป็นความพยายามที่จะเข้ามาลงทุนแบบเบ็ดเสร็จตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ซึ่งได้มีการขยายตัวไปยังเมืองท่องเที่ยวหลักของไทย และในการใช้ไทยเป็นฐานในการทำธุรกิจเพื่อมุ่งที่จะหาประโยชน์อย่างเดียวเมื่อมีปัญหาหรือความเสียหายเกิดขึ้น สามารถหลบหนีไปได้ทันที จะส่งผลกระทบต่อคนไทยหรือตัวแทนอำพรางต้องรับผิดชอบ

ส่วนในธุรกิจภาคเกษตรกรรม เป็นการเข้ามารุกทางด้านเกษตรของกลุ่มทุนจีนอีกรูปแบบหนึ่งที่แสวงประโยชน์จากการมีเงินทุนจำนวนมาก ด้วยการจัดตั้งตัวแทนอำพราง หรือ nominee เพื่อรับซื้อหรือกว้านซื้อผลไม้ รวมทั้งบางรายจะใช้วิธีการเช่าที่ดินเพื่อให้เกษตรกรทำสวนผลไม้ตามที่ต้องการ กรณีดังกล่าวแม้ว่าจะเกิดขึ้นมานาน โดยในระยะแรกพบอยู่ในพื้นที่จังหวัด จันทบุรีและตราด ในปัจจุบันมีการขยายตัวออกไปในพื้นที่ต่างๆ เช่น จังหวัดชุมพร มีการเข้ามารับซื้อทุเรียน และล่าสุดที่มีการกล่าวถึงกันมากคือ บริเวณจังหวัดชายแดน ได้แก่ ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

การดำเนินการของกลุ่มทุนจีน จะทำให้เกิดผลกระทบทำให้อำนาจต่อรองของเกษตรกรในพื้นที่ลดน้อยลง ในกรณีที่ผลไม้ที่มีการตกลงรับซื้อไว้ล่วงหน้าไม่ได้มาตรฐานทางฝ่ายจีนจะปฏิเสธการซื้อ และเมื่อมีการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจและสร้างเครือข่ายในพื้นที่ได้ระยะหนึ่งก็จะใช้วิธีดำเนินการเอง

แทนที่จะซื้อจากพ่อค้าไทย ที่สำคัญการเข้ามาของเงินบางรายแอบเข้ามาทำธุรกิจไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในการส่งออกไปยังจีนจึงมีความได้เปรียบเพราะมีต้นทุนทำธุรกิจต่ำกว่า และสามารถขยายอิทธิพลด้วยการสร้างเครือข่ายกับคนในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งจะทำให้การทำธุรกิจมีความสะดวกขึ้น

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของกลุ่มทุนจีน เพราะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยและผู้ประกอบการไทย ได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาการรุกของกลุ่มทุนจีน โดยได้มีการนำประเด็นปัญหานี้เข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อให้รับทราบถึงสภาพของปัญหา และได้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปช่วยกันแก้ไขปัญหาเพื่อไม่ให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

4.2 ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าการขยายบทบาทของกลุ่มทุนจีนในธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจภาคเกษตรกรรมจะมีวิธีการดำเนินการที่คล้ายคลึงกันคือ การใช้ตัวแทนอำพรางให้มาทำหน้าที่แทน โดยมีการจ่ายประโยชน์ตอบแทนให้ แต่ความรุนแรงและผลกระทบจะแตกต่างกัน โดยในธุรกิจท่องเที่ยวจะส่งผลกระทบต่อที่กว้างขวาง เพราะเกี่ยวข้องกับธุรกิจเกี่ยวเนื่องอีกหลายสาขา ขณะที่ในภาคเกษตรกรรมปัญหาส่วนใหญ่จำกัดอยู่เฉพาะในภาคเกษตร

อย่างไรก็ตาม การทำธุรกิจทั้ง 2 ประเภท มีการแสวงประโยชน์จากจุดอ่อนของประเทศไทยที่สำคัญคือ การใช้ช่องว่างของกฎหมายหรือการละเมิดกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายที่ยังอ่อนแอ จึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือข้อเสนอแนะแยกตามธุรกิจ

4.2.1 ธุรกิจการท่องเที่ยว

1) นโยบายของรัฐบาลจีนที่สนับสนุนกลุ่มทุนจีนให้ออกมาลงทุนต่างประเทศ โดยเฉพาะอาเซียน จะทำให้จีนมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและอำนาจต่อรองในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยด้านเศรษฐกิจและอาจจะส่งผลกระทบทางด้านอื่นๆ ตามมา จึงอาจต้องทบทวนนโยบายเรื่องการลงทุนจากจีนให้เกิดความสมดุลโดยไม่ให้เข้ามามีอิทธิพลมากเกินไป

2) ประสานงานขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ และ ปปง. ตรวจสอบการทำธุรกรรมของบริษัทท่องเที่ยวที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับทวิศูนย์เหรียญ โดยเฉพาะกรรมการบริษัทที่อาจเข้าข่ายเป็นนอมินีให้แก่กลุ่มทุนต่างชาติ รวมถึง การได้มาซึ่งสัญชาติไทยของกรรมการบริษัท การว่าจ้างมีคฤหบดีต่างชาติ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนของบริษัทซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการใช้เงินอย่างผิดกฎหมาย เพื่อการขยายผลตรวจสอบไปถึงเครือข่ายอื่นๆ ต่อไป

3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ควรประสานกับทางการจีน เพื่อร่วมกันรณรงค์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทวิศูนย์เหรียญที่ส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวจีน รวมถึงการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวจีนให้เป็นไปตามหลักสากล จะช่วยลดทอนการใช้บริการทวิศูนย์เหรียญลงได้ระดับหนึ่ง และควรจัดเวทีหารือร่วมกับบริษัทด้านการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าเครื่องประดับเพื่อทำความเข้าใจและขอความร่วมมือในการยุติการสนับสนุนธุรกิจของทวิศูนย์เหรียญ

4) แผนกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในไทยในปัจจุบันอาจเน้นในกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง เพื่อคาดหวังต่อการใช้จ่ายทั้งประจำวันและการซื้อสินค้ากลับประเทศ ควบคู่กับการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในประเทศ ด้วยเหตุนี้ การชูจุดเด่นในสินค้าไทยที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านอาหารและสินค้าพื้นเมืองควบคู่กับการชูประเด็นท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม อาทิ พระราชวังเดิม วัด พิพิธภัณฑสถานต่างๆ ตลอดจนตลาดน้ำ/ตลาดชุมชนดั้งเดิม ซึ่งมีกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ของไทย ให้เป็นแหล่งกระจายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน(OTOP) ที่จะเกิดขึ้นจากแผนกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้เช่นกัน

5) การขยายตัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน อาจต้องเฝ้าระวังกลุ่มมิชชันนารีที่แฝงตัวมาในลักษณะนักท่องเที่ยว จากปัจจัยเอื้อต่อการเข้าพักในไทยของกลุ่มโรงแรมผิวกฎหมาย ซึ่งไม่มีกฎระเบียบที่ชัดเจนต่อการลงทะเบียนเข้าพักเหมือนดังเช่นโรงแรมทั่วไป

6) แนวทางแก้ไขปัญหามักต้องใช้วิธีตั้งรับอย่างรัดกุม ระยะเวลาหน้าคงต้องเร่งทำความเข้าใจกับบริษัทบริหารจัดการท่องเที่ยวในไทยและภาคเอกชน/ดูแลความเรียบร้อย หากเกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว อาจต้องรับผิดชอบ ระยะเวลาอาจต้องจัดทีมบูรณาการร่วม โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) เป็นเจ้าภาพจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยการนำตัวแทนจำหน่ายทัวร์ในประเทศ ต่างประเทศ ภาคเอกชน รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ร่วมหารือเพื่อจัดระเบียบการท่องเที่ยวในไทย ซึ่งให้เห็นถึงวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีการท่องเที่ยวในไทย เพื่อสร้างความเข้าใจโดยไม่สูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยว

4.2.2 ธุรกิจภาคเกษตรกรรม

1) การให้ความรู้ต่อเกษตรกรเพื่อให้ทราบถึงวิธีการของกลุ่มทุนจีนที่เข้ามาแสวงประโยชน์จากเกษตรกรของไทยด้วยการชี้ให้เห็นว่าเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องและมีผลกระทบต่อเกษตรกรและประชาชนโดยรวม ซึ่งเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการรับผิดชอบต่อสังคมและรักษาผลประโยชน์ของประเทศ²⁴

2) ภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกลุ่มทุนจีนในการรับซื้อผลไม้อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างจนสามารถนำไปแสวงประโยชน์จนเกิดความหละหลวมเหมือนที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการรับจ้างเป็นตัวแทนอำพรางเพื่อดำเนินธุรกิจรับซื้อหรือกว้านซื้อผลไม้หรือการเช่าที่ดินเพื่อเพาะปลูก ขณะเดียวกันให้มีการตรวจสอบการจ่ายภาษีเงินได้ว่าได้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องไม่ทำให้ไทยต้องสูญเสียประโยชน์

3) การจัดให้มีแหล่งรับซื้อผลไม้ที่มีทุนเพียงพอที่จะรับซื้อผลไม้จากเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ เพื่อจูงใจให้นำผลไม้มากำหนดกับคลังของไทยแทนการจำหน่ายหรือทำสัญญากับคลังของกลุ่มทุนจีน

4) การป้องกันปัญหาที่ดีที่สุดคือกลุ่มเกษตรกรต้องมีความเข้มแข็งในการรวมกันเพื่อตั้งราคาต่อรองกับพ่อค้าให้ได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความพร้อมที่จะดูแลในเรื่องของกฎปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ในเรื่องของการเข้ามาซื้อผลไม้จากเกษตรกรโดยตรง ส่วนในเรื่องความ

²⁴ การสร้างจิตสำนึกให้แก่กลุ่มเกษตรกรหรือบุคคลที่ยอมเป็นตัวแทนอำพราง (nominee) ให้หันมาคำนึงถึงผลกระทบและผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญน่าจะช่วยในการแก้ไขปัญหาที่ศึกษาได้ แต่เนื่องจากโจทย์ของรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ไม่ได้มีการศึกษาการสร้างจิตสำนึก จึงน่าจะมีการศึกษาต่อไป

ต้องการในการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ หรือปลอดดอกเบี้ยให้กับกลุ่มสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มทุนในการรับซื้อผลไม้จากเกษตรกรทางกระทรวงพาณิชย์จะไปพิจารณาจากรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

บรรณานุกรม

หนังสือ

ปรารธนา คงนาค. นโยบายเส้นทางสายไหมในยุคศตวรรษที่ 21 (One Belt and One Road).

(กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558).

นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. คำศัพท์ทางมานุษยวิทยา หัวข้ออิสระ : การข้ามพรมแดนรัฐชาติ. 2557.

ยศ สันตสมบัติ. มังกรหลากสี : การขยายอิทธิพลเหนือดินแดนและพันธกิจเผยแผ่อารยธรรมใน

อุษาคเนย์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2556.

สักกรินทร์ นิยมศิลป์. คลื่นลูกที่สี่: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการย้ายถิ่นของชาวจีนยุคใหม่. 2555.

สำนัก 7. ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และแนวทางแก้ไข. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2558.

บทความ/วารสาร/จุลสาร/หนังสือพิมพ์

“คอนโด” แหกกฎ-หารายได้ปล่อยเช่ารายวันรับทัวร์จีน. ประชาชาติธุรกิจ (14 กันยายน 2558).

จิตติกานต์ วงษ์กำภู. ค้าปลีกจีน : โอกาสหรืออุปสรรคที่ควรจับตาของไทย?, สถาบันระหว่าง

ประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD), 2554.

ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย. ปัญหาทัวร์ศูนย์เหรียญและผลกระทบต่อประเทศไทย. วารสารสถาบัน

วิชาการป้องกันประเทศ (กันยายน-ธันวาคม 2558): 42.

มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ-จีน : ผลกระทบต่อการค้าโลก & ไทย. บริษัทศูนย์วิจัย

กลีกรไทย จำกัด (25 กันยายน 2552).

ลภัส อัครพันธ์. นักท่องเที่ยวจีนยังแกร่งแม้เศรษฐกิจจีนชะลอตัว. ศูนย์ข่าวกรองทางเศรษฐกิจ

ธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน), 2559.

วิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์. เซ็ง "ลิ่งจิ้น" ชื่อทุเรียนหมดสวน. ไทยรัฐ (25 เมษายน 2559).

สุนทรตรา จันทบุรี. ทุนจีนในอาเซียน. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์ (มิถุนายน

2559).

อรรธรณ วัฒนยมนาพร. ลิ่งจิ้น : การครอบงำการค้าผลไม้ไทย. สำนักขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่มี

ศักยภาพของประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2558.

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และแนวทางแก้ไข. 2558.

สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี. โวย 'ลิ่งจิ้น' ปั่นราคา สุกตลาดผลไม้ไทย. ไทยรัฐ (23 มิถุนายน

2558).

Oliver Reiser & Blodwen Dawies. Planetary democracy : an introduction to scientific humanism and applied semantics. 1944.

Paul Hirst & Grahame Thompson. The Future of Globalization. 2002.

The China Wave คลื่นเงินบุกไทย (1) : เกือบ 8 ล้านคน/ปี-5 แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม. ไทยพับลิก้า
(14 เมษายน 2559).

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ฐานเศรษฐกิจ. การค้าลงทุนไทย-จีนปี 59 มุมมอง ‘อู๋ จื้อ อี้’ นับวันยิ่งโต. [ออนไลน์]. 2559.

แหล่งที่มา: [http://www.thansettakij.com/Headline/Than Insight](http://www.thansettakij.com/Headline/Than%20Insight)

ประชาชาติธุรกิจ. ไวยทุนจีนกินรวบ “ภูเก็ต” แย่งธุรกิจท่องเที่ยวไทย. [ออนไลน์]. 2559. แหล่งที่มา:

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1451977788.

BIZWEEKONLINE. ทุนมังกร รุกบุกไทย ชูขอนแก่น เส้นทางค้า "อาเซียนจีน". [ออนไลน์]. 2556.

แหล่งที่มา: <http://www.stock2morrow.com/forums/forum>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสาโรจน์ ธรรมรักษ์
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2524-2525	พนักงานธนาคารนครหลวงไทย จำกัด สำนักงานใหญ่
พ.ศ. 2525	นักการข่าว 3 กรมประมวลข่าวกลาง
พ.ศ. 2525-2536	นักการข่าว 3-5 กอง 8 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
พ.ศ. 2537-2545	เจ้าหน้าที่บริหารงานข่าว 6 กอง 4
พ.ศ. 2546-2551	นักการข่าว 7 ว กอง 4
พ.ศ. 2551-2554	นักการข่าวชำนาญการพิเศษ สำนัก 5
พ.ศ. 2554-2555	นักการข่าวชำนาญการพิเศษ สำนัก 4
พ.ศ. 2556-2559	นักการข่าวเชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ ข่าวกรอง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนัก 4 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ